

**DEBRECENI EGYETEM
GYAKORLÓ ÓVODÁJA
OM: 030862**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2014.

TARTALOMJEGYZÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:	3
A GYAKORLÓ ÓVODA ADATAI	4
I. BEVEZETŐ	7
II. GYERMEKKÉP	8
1. GYERMEKKÉP	8
2. ÓVODAKÉP	9
2.1. ÓVODAKÉPÜNK:	9
2.2. CÉLOK, ALAPELVEK, FELADATOK	10
2.3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	12
2.3.1. SZEMÉLYISÉGGÖZPONTÚSÁG	12
2.3.2. Tevékenységközpontúság	13
3. Az óvoda, mint az óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésének színtere.....	14
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	15
1. ÖNFEJLESZTŐ SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE	15
1.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD IRÁNTI SZÜKSÉGLET MEGALAPOZÁSA	15
1.1.1. Egészségfejlesztési program	17
1.2. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	22
1.2.1. Az anyanyelvi nevelés alapelvei:	22
1.2.2. Intellektuális szükségletek kielégítése (értelmi nevelés)	22
1.3. ESZTÉTIKAI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE	23
2. A KÖZÖSSÉGI LÉT SZÜKSÉGLETEINEK KIELÉGÍTÉSE	24
2.1. ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS, (ERKÖLCSI SZOKÁSOK ALAKÍTÁSA)	24
2.2. A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	25
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	27
1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	27
1.1. A PEDAGÓGUS SZEREPE A NEVELÉSBEN	27
1.2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK MUNKÁJÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK SZEREPE A NEVELÉSBEN	28
2. TÁRGYI FELTÉTELEK	28
3. AZ ÓVODAI CSOPORTOK KIALAKÍTÁSA ÉS MŰKÖDÉSE	29
3.1. AZ ÓVODAI CSOPORTOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZEMPONTJAI	30
3.1.1. A napirend kialakításának alapelvei	30
3.2. A HETIREND KIALAKÍTÁSÁNAK ELVEI	31
4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	31
4.1. A CSALÁDDAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS	31
4.2. Kapcsolat a tágabb környezettel	35
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	37
1. JÁTÉK	37
2. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	40
2.1. A TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEKBEN ALKALMAZOTT ALAPELVEINK	40
3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG, GYERMEKMUNKA	42
4. VERSELÉS, MESÉLÉS	45
5. MOZGÁS	50
6. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	53
7. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	56
8. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	59
VI. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA	65
VII. SAJÁTOS FELADATOK A GYERMEKVÉDELEMBEN	66
1. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	66
2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA A GYAKORLÓ ÓVODÁBAN SZAKVIZSGÁZOTT FEJLESZTŐPEDAGÓGUSOK, LOGOPÉDUS, TEHETSÉGSZAKÉRTŐ	68
VIII. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA	70
IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	73
MELLÉKLETEK	76

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- ✓ A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- ✓ A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ✓ A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ✓ A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről
- ✓ 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- ✓ 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- ✓ Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- ✓ 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésről
- ✓ Az 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- ✓ Alapító Okirat
- ✓ Szakmai Alapdokumentum

A GYAKORLÓ ÓVODA ADATAI

Az óvoda neve: Debreceni Egyetem
Gyakorló Óvodája
OM: 030862

Az óvoda címe: 4220 Hajdúböszörmény, Désány I. u. 1-9.
Tel.: (52) 560-147

Az óvoda fenntartója: Debreceni Egyetem
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Az óvodai csoportok száma: 10 gyermekcsoport

Az óvoda vezetője: Balogh Beáta

A DEBRECENI EGYETEM GYAKORLÓ ÓVODÁJA

Az óvoda típusa:	gyakorló óvoda
Az óvoda épülete:	3 egyemeletes épületrész (A-B-C óvoda)
Engedélyezett csoportok száma:	10 csoport
Férőhelyek száma:	250 fő
Csoportok összetétele:	vegyes életkorú csoportok és azonos életkorúak csoportja

Humán erőforrás

A pedagógusok száma:	21 fő
óvodavezető:	1 fő
óvodavezető-helyettes:	2 fő
óvodapedagógus:	20 fő

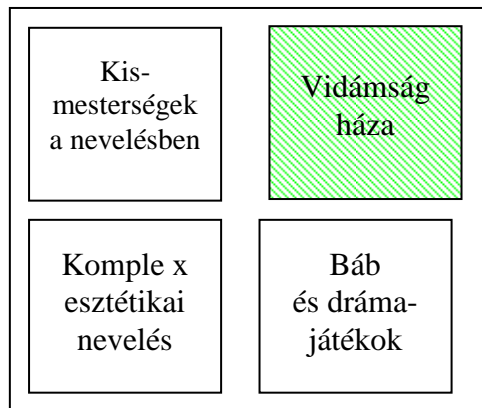
Az óvodapedagógusok nevelő munkáját

közvetlenül segítők:	11 fő
óvodatitkár:	1 fő
pedagógiai asszisztens	3 fő
dajka:	10 fő

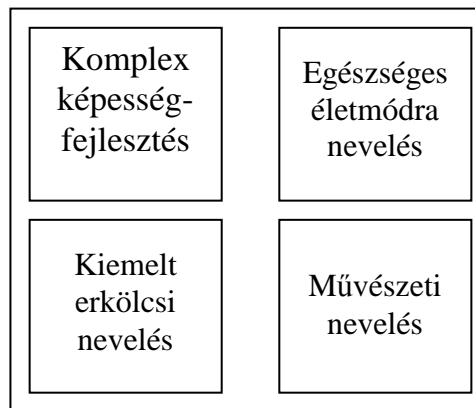
Az óvoda nyitvatartási ideje: 7⁰⁰ - 17⁰⁰

DE GYAKORLÓ ÓVODA

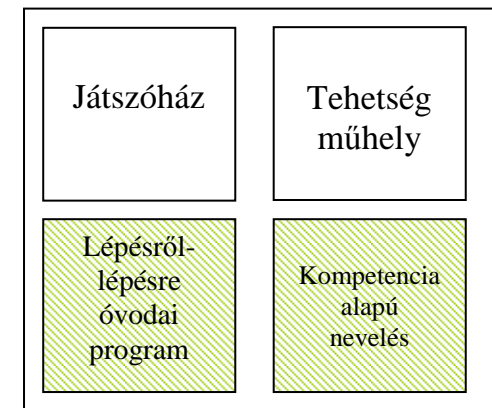
A épület

B épület

C épület

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÖNÁLLÓ PROGRAM

KOMPLEX NEVELÉSI PROGRAM KIEMELT TERÜLETTEL

I. BEVEZETŐ

Óvodánk a Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája sajátosságából adódóan többféle funkciót lát el:

Alapfeladataink:

- az óvodáskorú gyerekek nevelése, testi-lelki szükségletének kielégítése
 - az egészséges életmód alakítása
 - az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
 - az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- az óvodapedagógus szakos hallgatók gyakorlati felkészítése,

Kiegészítő funkcióként felvállaltuk:

- továbbképzések szervezését
- tudományos munkába való bekapcsolódást.

A Gyakorló Óvoda reprezentálja az óvodai nevelés sokszínűségét.

Nyitottak vagyunk, partnerközpontú óvodaként működünk, szakmai munkánk mottója a MINŐSÉG, a nevelő tevékenységünket a gyerekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Óvodánk 10 csoportjában neveljük a 3-6-7 éves gyermekeket.

Óvodapedagógusaik tapasztaltak, több diplomával és szakvizsgával rendelkeznek, ami garantálja a magas színvonalú nevelést!

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyerekek tehetségének felismerésére és fejlesztésére, óvodák „**Akkreditált kiváló tehetségpont**”.

II. GYERMEKKÉP

1. Gyermekekép

1.1. Óvodai nevelésünk központjában a GYERMEK áll, aki mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Fejlődését meghatározó tényezők:

- a genetikai adottságok
- az érés sajátos törvényszerűségei
- a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások

Valljuk, hogy a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe a meghatározó.

1.2. Elfogadjuk az általános életkori jellemzőktől eltérő illetve fejlődésbeli különbségeket, amelyet alapnak tekintünk a gyermeki fejlődés támogatásában:

- Minden gyerek egy adott személyiség, egy individuum
eltérő adottságokkal jött a világra
eltérő környezetben nevelkedik
eltérő az érdeklődése
eltérő fejlettségi szinttel rendelkezik
eltérő a fejlődési üteme

Ennek következtében

életkoronként és egyénenként
eltérőek, ill. eltérőek lehetnek a testi és lelki szükségletei

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön és a meglévő hátrányai csökkenjenek.

1.3. Elfogadjuk és valljuk, hogy minden gyerek hordoz magában valamilyen ÉRTÉKET.

- olyan értékeket, amely az egyéni fejlődését segíti elő - individuális értékek,
- olyan értékeket, mely a szűkebb és tágabb környezete – az emberi közösség fejlődéséhez járul hozzá – közösségalkotó értékek.

Vállaljuk az emberi értékek közvetítését.

1.4. A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás, az esélyteremtés, az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlődésüknek támogatását fontos

feladatunknak tekintjük, ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.

Ebből következően:

- gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk,
- az eredményes iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére,
- elősegítve a társadalmi egyenlőség megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását, a hátrányok csökkentését,
- biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

2. Óvodakép

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció teljesítése közben az óvoda közvetlenül segíti a következő életszakaszba / kisiskolás kor/ való lépéshez szükséges pszichikus funkciók fejlődését.

2.1. ÓVODAKÉPÜNK:

- ✓ Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit a személyi, tárgyi és szakmai feltételek biztosításával.
- ✓ A beíratott gyermekek számára megteremtjük az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört a befogadás változatos módszereivel.
- ✓ Az óvoda funkciói: az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciók közvetetten segítik a következő életszakaszba / kisiskolás/ átlépéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a gyerekek fejlődésének nyomon követésével.

- ✓ Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a pedagógusok és az óvoda pedagógusok nevelő munkáját közvetlenül segítők személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- ✓ Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét
- ✓ A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a nemzetiségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét
- ✓ Az inger gazdag környezet biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését

2.2. CÉLOK, ALAPELVEK, FELADATOK

Az óvodai nevelés célja:

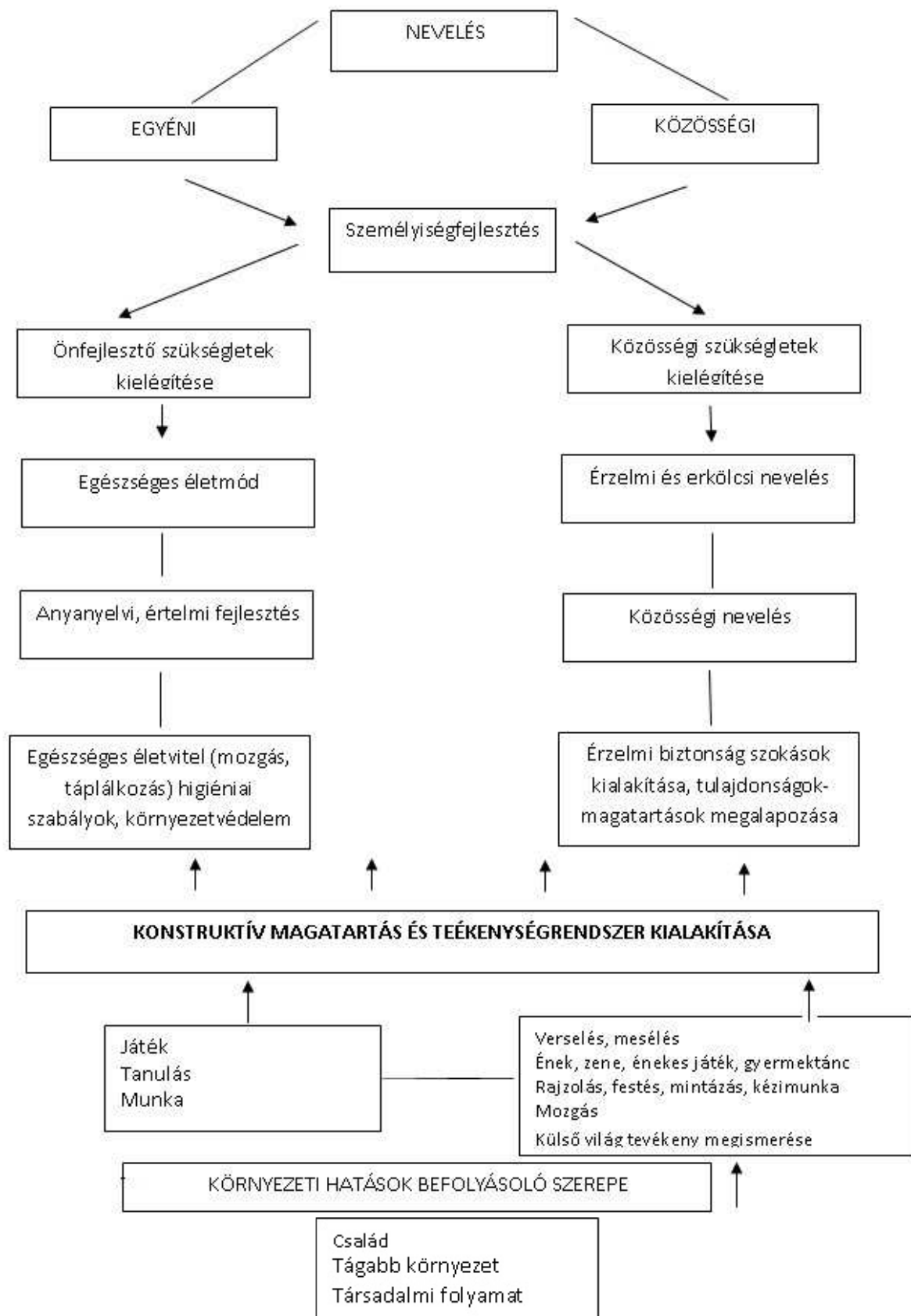
A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A Gyakorló Óvoda céljai:

A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakuljon:

- az egészséges sokoldalú személyiség,
- a gyermekek környezettudatos szemlélete,
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:
 - A sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok, és csökkenjenek a sajátosságokból adódó különbségek.
 - A tehetséges gyermek átlag feletti speciális egyéni képességei kerüljenek felszínre és intenzíven fejlődjenek.
 - A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyeik növekedjenek, az indulási hátrányaik csökkenjenek, az iskolába való átmenetük zökkenő mentesebbé váljon.
 - A roma nemzetiségű gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségeinek megfelelően ismerjék meg kultúrájuk elemeit, szokásait, ezáltal erősödjön identitástudatuk.

2.2. Óvodai nevelésünk rendszere

2.3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

A gyermeki személyiség fejlődését testi-lelki és szociális szükségleteinek kielégítését a konstruktív magatartás- és tevékenységformák kialakítását sokrétű, konstruktív tevékenységrendszerrel biztosítjuk. Ennek következtében nevelésünkben két legfontosabb alapelv érvényesül.

ALAPELVEINK: **Személyiségközpontúság**

a képességek differenciált fejlődésének elősegítése

Tevékenységközpontúság (játékdominancia)

- a játék prioritásának és integrálásának biztosítása
- sokrétű tevékenység biztosítása

2.3.1. SZEMÉLYISÉGGÖZPONTÚSÁG

SZEMÉLYISÉGGÖZPONTÚSÁG

Közösségi nevelés

- A nevelés során a gyermek közösségbe, társadalomba való beilleszkedés folyamatának elősegítése, melynek során a gyermek tanulja meg megismerni önmagát, társakhoz való viszonyát és sajátítsa el az együttélés szabályait:
 - az együttműködést
 - az alkalmazkodást
 - a másokra figyelmet
 - az alapvető udvariassági szokásokat
 - alakuljanak ki a társas viszonyok
 - gyermek-gyermek között
 - gyermek-felnőtt között

Individualizálás

- A nevelés során az egyéni különbségek megismerése, feltárása, az eltérések ismeretében a személyiség differenciált fejlesztése.
- Az eltéréseket, különbségeket meghatározó tényezők
 - adottságok
 - szükséglet
 - rátermettség
 - beállítódás
 - vérmeleglet
 - biológiai érés
 - érdeklődés stb.

A személyiségfejlesztésnél fontos:

- a gyermekismeret

- a másság elfogadása, tiszteletben tartása, tolerálása
- a gyermek szükségleteinek önmagához viszonyított kielégítése
- az egyéni képességek differenciált fejlesztése
 - felzárkóztatás
 - tehetséggondozás
- az egyéni bánásmód elvének alkalmazása

2.3.2. Tevékenységközpontúság

Célunk: A személyiség tevékenység közben történő fejlődésének segítése

Alapelveink:

- a játék mással nem helyettesítő szerepének hangsúlyozása,
- a játék integráló szerepének biztosítása,
- az óvadás gyermek tevékenységvágyának kielégítése,
- a sokszínű tevékenység lehetőségének, feltételekkel biztosítása,
- az élményszerű tevékenység biztosítása,
- az életszerű helyzetekben történő tevékenység megszervezése,
- a multiszenzoros megismerés biztosítása,
- a tapasztalás útján, tevékenység közbeni tanulás hangsúlyozása,
- a tevékenységekhez a nyugodt, derűs légkör biztosítása, érzelmi biztonság megteremtése,
- a tevékenységek lehetőségeinek biztosítása a gyermekek egész napi szükségleteire, érdeklődésére tekintettel,
- a segítő óvodapedagógus feltételteremtő és támogató szerepe.

Az óvoda, mint az óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésének színtere:

Feladatunk:

Olyan pedagógiai szakemberek képzése, akik elméletileg megalapozott ismeretek, készségek, képességek birtokában alkalmasak az óvodai nevelés feladatainak ellátására. A gyakorlati képzés olyan szervezeti és tevékenységformákat biztosít, amelyek tartalmilag és módszertanilag komplex, egymásra épülő óvodai feladatrendszer megvalósítására tesznek alkalmassá./KKK szerint/

A gyakorlati képzés célja, feladatai

Cél: olyan óvodapedagógusok képzése, akik a képesítési követelmények teljesítésével alkalmasak a 3-7 éves korú óvodás gyermek tudatos fejlesztésének elősegítésére, nevelésére, az egyetemes és nemzeti értékek, erkölcsi normák közvetítésére.

A gyakorlati képzés feladatai

- Elősegíteni az eredményes óvodapedagógusi tevékenységekhez szükséges készségek, képességek kialakítását, a nevelőmunka differenciált skáláját alkalmazni tudó, megfelelő pedagógiai identitással rendelkező szakemberek képzését.
- Olyan szervezeti és tevékenységformákat biztosítani, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, fokozatosan bővülő önállóságú, egymásra épülő óvodai feladatrendszer megvalósítására teszik alkalmassá a hallgatókat.
- Bemutatni az elmélet és a gyakorlat összefüggéseit, összekapcsolódásuk színtereit és módjait.
- A képzési idő egészét végigkísérő, széleskörű tevékenységrendszeren keresztül megismertetni a hallgatókat az óvodapedagógusi szerepkörrel és az óvodával mint munkahellyel.
- Fokozódó terheléssel lehetőséget biztosítani a hallgatók pedagógiai-pszichológiai, szaktárgyi és módszertani ismereteinek gyakorlati alkalmazásához a tervezésben, kivitelezésben és a folyamatok, történések s a tevékenységek elemzésében.
- Erősíteni a hallgatókban a pályamotivációt, valamint a gyermekekkel és a felnőttekkel való interakció elvárásainak való megfelelést.

Az óvodapedagógusok gyakorlati képzése külön tematika alapján folyik, melyet a DEGYFK gyakorlati képzésért felelős koordinál az intézményvezető-helyettessel együtt.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

- **Az óvodai nevelés általános feladatai**

Az óvodai nevelés feladata az óvodás gyermek testi-lelki szükségletének kielégítése.

- Önfelkészítő szükségletek kielégítése
 - egészséges életmód alakítása
 - anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Közösségfejlesztő szükségletek kielégítése
 - az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,

1. Önfelkészítő szükségletek kielégítése

1.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD IRÁNTI SZÜKSÉGLET MEGALAPOZÁSA

Az egészséges életmód alakításának célja:

- Az *egészség védelmére*, az egészség értéként való kezelésére nevelés, az egészség magatartási szokásainak alakításával.
- A gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődésének elősegítése, az *egészségvédő szokások* elsajátíttatása révén: a testápolás, az étkezés, az öltözködés, az egyéni igényeknek megfelelő pihenés, illetve a mozgás segítségével a helyes életritmus alakításával.
- Az egészséges, és biztonságos *környezet* (óvoda épülete, udvara) megteremtésével megfelelő feltételek biztosítása az óvoda egészséges életmódra nevelési feladatainak megvalósításához.
- A nevelési területhez kapcsolódó *prevenációs*, alkalmanként *korrekciós* feladatok ellátása az óvodai élet során.
- Öntevékeny, változó feltételekhez való magatartás kialakítása az egészséges életmód egyes területeit illetően, különös figyelemmel a *szabadidős tevékenységekre*, illetve a szülővel való együttműködési formákra.
- Pozitív attitűdök alakítása az *egészséget preferáló magatartási szokások* iránt. (a helyes egészségi ismeretek beépítésével, az egészséget veszélyeztető magatartási formák elutasításával, stb.)

Az egészséges életmód kialakításának feladatai:

- a. A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.

- b. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- c. A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása.
- d. Speciális prevenciós és korrekciós feladatok ellátása, ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával.

(A b-d. pontokhoz tartozó tartalom az **egészségfejlesztési program** részét képezi, ld.alább)

a. A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

1. A gyermekekhez kapcsolódó *gondozási tevékenységek* szintjének megállapítása óvodába lépéskor anamnézis felvételével, majd a változások rögzítése személyiséglapon.
2. A gyermekek fizikai, biológiai fejlődéséhez egyéni szükségleteikhez igazodó *életritmus* (napirend) kialakítása.
3. A *testápolási szokások* alakítása, rögzítése, esetleges korrekciója az intim légkör biztosításával. Az önállóság szintjének fokozását, az egyéni bánásmód és a differenciált nevelési elv alapján, a következetesség, rendszeresség módszereit alkalmazva alakítjuk. A gyerek testének ápolásához (bőr- és köröm ápolás, fogmosás, hajápolás, test nyílások tisztántartása) szükséges eszközök megfelelő számban való biztosítása, és azok higiénéjének rendszeres ellenőrzése és megőrzése.
4. A családdal való együttműködés eredményeként a gyermek számára az egészséges, praktikus, szabad mozgást segítő *öltözet* támogatása, különösképpen a cipő használatra. Az öltözködés esztétikájának megérettetése a mindennapokban. A ruházat óvása és rendezettségének biztosítása, az öltözők rendjére vonatkoztatva is. Az önállóság fokozása az öltözködés terén az eltérő fejlődési szintek figyelembevételével.
5. Az óvoda nyújtson modellt a családoknak az *egészséges táplálkozás* szokásrendszerének kialakításában. (étkezési szokások, étrend, terítés, alapanyagok, ünnepek, hagyományok alkalmával stb.) A napirendi tevékenységek szervezésében a gyermekek egyéni igényeinek megfelelően, a folyamatos étkezés biztosítása. Az önálló terítés során, fontos az eszközök biztos kezelése/hordása, az esztétikus elhelyezése az asztalnál. A táplálkozási szokások körének bővítése az egyéni szükségletnek megfelelő

táplálékmennyiség megítélésére, elfogyasztására, illetve az evőeszközök használatára odafigyelve.

Az eltérő táplálkozási szokásokat/rendellenességeket a szülők segítségével való feltárása (a fentebb említett anamnézissel), kellő toleranciával a fejlesztés lehetőségeinek biztosítása. A folyadékpótlásról minden napszakban folyamatosan gondoskodni szükséges. (a hőmérsékleti viszonyokhoz, napszakokhoz, évszakokhoz igazodva)

6. A *pihenéshez* szükséges feltételek megteremtésével (szellőztetés, portalanítás, csoportszoba átrendezése, átöltözés pizsamába, stb.), az eltérő alvásigényeket figyelembe véve biztosítjuk a nyugodt regenerálódást. A biztonságos, nyugodt légkör kialakítását mesével, énekkel segítjük.
7. A napi tevékenységek szervezésénél az óvodapedagógus biztosítja a megfelelő időtartamú szabad *levegőn való tartózkodást*. Az óvoda adottságait figyelembe véve – nagy udvar, fedett terasz – biztosított a minél hosszabb idejű levegőn tartózkodás. Kedvező időjárási viszonyok mellett indokolt a napi tevékenységek szabadban történő megszervezése. Évszaktól függetlenül mindenképpen megoldjuk a gyermekek szabadban való levegőztetését, az immunrendszer erősítése, a mozgásigény kielégítése illetve a felfrissülés érdekében.

1.1.1. Egészségfejlesztési program

- A program célja: minden óvodánkba járó gyermek – a teljes nevelési időtartam alatt – részesüljön a mindennapokban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Mindezt nyomon követhető, mérhető és értékelhető módon végezzük el.
- A program tartalma:
 - a. Egészséges táplálkozás
 - b. Mindennapos testnevelés, mozgás
 - c. Testi- és lelki egészség fejlesztése
 - d. Környezettudatos magatartás kialakítása
 - e. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

a. Egészséges táplálkozás

Óvodánk egészséges táplálkozásra vonatkozó legfőbb feladata a gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő étrend biztosítása. Az étrend kidolgozását a táplálkozás-egészségügyi előírások alapján az étkeztetést biztosító vállalat és óvodánk közösen végzi el. A gyermekeknek napi háromszori étkezést biztosítunk (tízórai- ebéd-

uzsonna), melynek mindegyikét óvodánk étkeztetéséért felelős konyhája szállítja. Az egészséges táplálkozás érdekében kiegészítő intézkedéseket teszünk:

- a szülők által hozott gyümölcs és zöldségnapokkal
- a felajánlásokból érkezett kiegészítő vitaminokkal
- gyógyteákkal, gyümölcsteákkal, gyümölcslevekkel
- esetlegesen a pályázati forrásokból érkező vitaminokkal

Az étrendtervezés szempontjai:

- a változatossági mutató feleljen meg a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló **37/2014.(IV.30) EMMI rendeletnek**
- idényszerűség,
- a napi háromszori étkezés biztosítson
- elégítse ki a gyermekek folyadékigényét (ivóvíz, tea, ásványvíz),
- a gyermekek igénye (mit szeretnek),
- egyes gyermekeknél a speciális diétaigények kielégítése (kalóriaszegény, liszt érzékeny, cukorbeteg, ételallergia, stb.).

Az eddigi szokásoktól eltérően az egészséges táplálkozás érdekében a következő hagyományokat kívánjuk kialakítani:

- o a születés- és névnapokat a torták és szörpök helyett gyümölcs és zöldség-tálakkal, salátákkal, rostos levekkel ünnepeljük

A helyes étkezési szokások kialakítása érdekében együttműködünk a családokkal és a szakemberekkel. A szülők tájékoztatása céljából a heti étlapot kifüggesztjük, amivel segítjük az óvoda és az otthoni étkezés összehangolását.

A szokásalakítás szempontjából az egészséges életmód területén felsorolt szempontokat kiemelten kezeljük.

Az egészséges táplálkozás jellemzői:

- o rövidtávon: az óvodás gyermekkel a különböző összetételű és ízvilágú ételek megkóstoltatása, elfogadtatása
- o középtávon: a családdal együttműködve a helyes (egészséges) étrend kialakítása
- o hosszútávon: az egészséges táplálkozásra való igény kialakítása

b. Mindennapos testnevelés, mozgás

(ld. a Pedagógiai Program „Mozgás” fejezetet)

Az egészségfejlesztő testmozgás megvalósításának új eleme: a prevenció torna, gyógytestnevelés, ill. egyéb változatos mozgáslehetőségek felkínálása.

Az óvodánkban történt reprezentatív felmérések és az orvosi vizsgálatok igazolták, hogy az óvodásaink több mint 30 % -a nem terhelhető azonos módon társaival. Számukra, az egészségük megőrzése érdekében, szükség van a gyógytestnevelés keretében történő szakellátásra. Bizonyos kisebb mérvű elváltozások már orvos által diagnosztizálhatóak, így a korai felismerés alapján a gyógytestnevelés betegség megelőző funkciót lát el.

A gyógytestnevelés foglalkozások célja:

- Az egészség megőrzésének, helyreállításának elősegítése.
- Az érintett gyerek egészségi állapotának nyomon követésével, mérésével az állapot javítása.
- Az alkalmazkodóképesség növelésével segíti a gyerekek helytállását az óvodában.

A gyógytestnevelés feladata:

- A gyerekek speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha a gyermekorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógytestnevelésre utalja.
- A szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapot helyreállítása, javítása mellett a testi képességek, a mozgáskészség, a mozgásműveltség fejlesztése a gyerekek speciális igényeihez alkalmazkodva.
- Játékos formában olyan gyakorlatok, illetve játékok alkalmazása, amely a deformációt (a csontok, ízületek alaki elváltozása) javítja
- A mozgásigény felkeltése, kielégítése, prevenció.

A gyógytestnevelés foglalkozások megszervezésének menete:

- Az óvodánkba járó gyerekek felmérése a diszfunkciók kimutatására alkalmas „Ramocsa” teszttel.
- A teszten kiszűrt gyerekeknél, a gyermekorvos, szakorvos szakmai véleményét kérő nyomtatvány eljuttatása a csoportvezető óvodapedagógusokon keresztül a szülőkhöz.
- A szülők a nyár folyamán megvizsgáltatják a gyerekeiket, és beszerzik az orvosi diagnózist, javaslatot kérnek a gyógytestnevelési foglalkozásokon való részvételre.
- Szeptember hónapban a gyerekek orvos által megállapított diagnózisának begyűjtése.
- A gyógytestnevelés csoport kialakítása, beindítása.

A mindennapos testnevelés, mozgás fejlesztésének jellemzői:

- rövidtávon: szívesen játszik, részt vesz a mozgásos játékokban
- középtávon: örömmel vesz részt a pedagógus által szervezett mozgásos játékokban
- hosszútávon: élete szerves részeként vesz részt és szervezi a mozgásos, rekreációs tevékenységeket

c. Testi- és lelki egészség fejlesztése

„A testi, lelki, mentális egészségfejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.” (Óvodavezetési ismeretek 2013. május, 12.o. – Petőné Vígh Katalin)

Ehhez a következő készségek, képességek fejlesztését kell megtennünk:

- A pszichés, az érzelmi, intellektuális és spirituális fejlődés képessége és a jóllét fenntartása
- Kölsönösen kielégítő társas és közösségi kapcsolatok kialakítása és fenntartása
- Az élettel együtt járó stresszel való megküzdés képessége és a kihívásoknak a személyes fejlődés szempontjából való hasznosítása
- Pozitív hatás gyakorlása a személyiséget érintő változásokra.

(bővebben ld. Helyi nevelési program III. fejezet, a közösségi lét szükségleteinek kielégítése)

Új elemként jelenik meg a köznevelési törvény végrehajtási rendeletében (20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 132.§) meghatározott óvodapszichológus alkalmazása.

A testi, lelki egészség fejlesztésének jellemzői:

- rövidtávon: mentális alkalmazkodás a közösséghez
- középtávon: a személyiséget érő ingerek és kihívások konstruktív kezelése
- hosszútávon: a deviáns viselkedésformák elkerülése

d. Környezettudatos magatartás kialakítása

A környezetünkhöz való tudatos pozitív hozzáállás néhány fontos területen tud az óvodai életben is megnyilvánulni:

- környezetünk állapotának megőrzése (a hulladék elhelyezése, szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása, komposztálás, a hulladék lehetséges újrahasznosítása)
- az energiaforrások takarékos felhasználása (különös tekintettel a víz- és elektromos áram takarékos használatára)
- A természet közelség hangsúlyozása, a természetes környezet és anyaghasználat preferálása
- Az óvoda dolgozóinak és a családoknak a példamutató magatartása

A környezettudatosságra nevelés jellemzői

- rövidtávon: a helyes / helytelen hulladék elhelyezés megismertetése
- középtávon: váljon beépült szokássá a takarékos energiafelhasználás, illetve az újrafelhasználható anyagok kezelése
- hosszútávon: környezettudatos szemlélet.

Célunk, hogy ÖKO óvodává válhassunk. Ehhez fokozatosan bevezettük a hulladékgyűjtést, újrahasznosítást, anyagtakarékosságot. Igyekszünk több időt tölteni a szabadban, a tevékenységek szervezésénél kiemelt szempont a levegőn tartózkodás. Projektjeink nagy része a környezeti elemekre épülnek (víz, tűz, „Madarak és fák napja”, Föld Napja”..)

e. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- Egészséges, biztonságos környezet megteremtése

Nevelési gyakorlatunk sikerességének is alapfeltétele a biztonságos, egészséges és balesetmentes környezet megteremtése. A biztonsági intézkedéseket az óvoda használóival a házirendben és a szervezeti- és működési szabályzatban (az óvoda működésének dokumentumaiban) ismertetjük.

Levegő	tiszta, oxigén dús levegő
Hőmérséklet	csoportszoba: 20-22 C° mosdó: 22-24 C°, korszerű, geotermikus fűtésrendszer

- Egészségvédő szokások kialakítása (ld. a fentiekben, az egészséges életmód szokásainak alakítása részénél)

Baleset megelőzés: az egészségmegőrzés és balesetvédelem természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe.

A balesetek elkerülésének konkrét feladatai:

- A veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése
- Az eszközök balesetmentes használata
- Biztonságos közlekedésre nevelés

A baleset-megelőzés jellemzői

- Rövidtávon: az eszközök megfelelő használata, a veszélyes helyzetek felismerése
- Középtávon: A kialakuló veszélyhelyzetek elhárítása, az idevonatkozó szabályok betartása
- Hosszútávon: A veszély-és baleseti kockázatok felmérése és tudatos elkerülése

1.2. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

1.2.1. Az anyanyelvi nevelés alapelvei:

- Az anyanyelvi- kommunikációs képességeknek megkülönböztetett szerepet biztosítunk.
- Az anyanyelv ismeretének, használatának szintje meghatározza az értelmi képességek fejlődését, ezért az óvodai élet minden területén segítjük a nyelvi fejlesztés megvalósulását.
- Az egyéni fejlődési tempót és az egyéni sajátosságokat maximálisan figyelembe vesszük.
- A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése érdekében élményalapú beszélgetéseket, tevékenységekbe épített és önállóan szervezett anyanyelvi játékokat kezdeményezünk.
- A beszédprodukció tartalmi bővítését szókincs és grammatikai jellegű játékokkal segítjük.
- A beszédprodukció formai bővítését beszédtechnikai játékokkal, gyakorlatokkal készítjük elő.
- A tiszta beszéd kialakulását a nagymozgások koordináltságának megfelelő fejlesztésével segítjük.
- A speciális beszédfejlesztést igénylő gyerekek részére logopédiai ellátást biztosítunk.

1.2.2. Intellektuális szükségletek kielégítése (értelmi nevelés)

Alapelvek:

- A gyermekek tájékozottságának megismerése.
- Egyéni és közös tapasztalataikra épülő ismeretszerzés biztosítása.
- Az utánczásos tanulás és a problémakereső, problémamegoldó próbálkozásokra, felfedezésekre épülő gondolkodás megalapozása.
- Szükség esetén az egyén fejlettségétől függő óvodapedagógusi minta, modell nyújtása (egy probléma többféle megoldásának keresésére ösztönzés).
- A gondolkodási struktúra megalapozása a logikai műveletek végzésével (tevékenységekben, élethelyzetekben).
- A felismerés, a megtapasztalás, a saját élményű tanulás, a tudás örömeinek felébresztése.
- A tevékenységekben, multiszenzoros úton, több csatornán (érzékelés: látás, tapintás, hallás, mozgás...) keresztül történő megismerés biztosítása.
- Az eredményre törekvés a nehézségeket legyőző, újrakezdő, önkorrekcóra képes magatartás erősítése.
- A gyermekek érdeklődésére épülő információfeldolgozás (tervezés).
- Alkalmanként a gyermekek tájékozottságának pedagógiai értékelése (folyamatban, vagy folyamat végén – mérőeszközzel és elemzéssel).
- Az egyéni erősségek és gyenge pontok ismeretében a gyermekek differenciált fejlődésének segítése.
- A tanulás iránti vágy felkeltése, a tanulás, a felfedezés, a megismerés megszerettetése.

1.3. ESZTÉTIKAI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE

Alapelvek:

- A környezet (természeti és társadalmi) esztétikai hatásainak észleltetése, a befogadásra nevelés.
- Az esztétikai élményszerűség biztosítása.
- Az esztétikai szükségletek fejlesztése (igény, ízlés formálása) az inger gazdag, esztétikus környezettel, tárgyi világgal.
- Az esztétikai tevékenységek önkifejező szerepének támogatása (a gyermekről szerezhető információk elemzésének biztosítása).
- A felnőtt és gyermek tevékenységében az esztétikai élményszerűségekre törekvés.
- Az esztétikai tevékenységek természetéből adódó komplexitás érvényesítése (az élmények, az alkotó tevékenységek biztosítása).

- Az esztétikum által közvetített etikai értékek felfedeztetése (a társadalmi környezetben).
- Az esztétikai ízlés megalapozásával, az egyéni eltérések toleranciájának érvényesítése.
- Az egyéni fejlődési ütemhez, érdeklődéshez és élményvilághoz alkalmazkodó differenciált fejlődés segítése.

2. A közösségi lét szükségleteinek kielégítése

2.1. ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS, (ERKÖLCSI SZOKÁSOK ALAKÍTÁSA)

- Az érzelmi biztonság megteremtése már az óvodába lépéstől
 - nyílt napok szervezése a leendő óvodásoknak
 - „Betipegő” játszóház a leendő óvodásoknak
- Az énkép pozitív irányú erősítése.
- Az individuum különbségeinek megismertetésével, a másság elfogadására, tolerálására nevelés.
- A családok eltérő értékrendjének ismeretében, az etikai értékek, erkölcsi szokások differenciált fejlődésének segítése.
- A humanisztikus magatartás megalapozása.
- Az erkölcsi érzelmek dominanciájának biztosítása.
- Az erkölcsi ítéletek (kategóriák, fogalmak) tartalmi megalapozása.
- Az önfegyelem fejlesztése (motivált, érdekes, tevékenységekre épülő helyzetekben).
- A magatartás belső fékjeinek megerősítése (a szabályokkal való azonosulás, önkontroll és mások befolyásolásának támogatásával).
- Az identitástudat erősítése: a családhoz tartozás, a hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, múltja, és szimbólumai, ünnepei.
- Más nemzetek, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése.
- Az egyéni és a közösségi érdekeket összeegyeztető, egyezkedésre épülő kompromisszumkereső magatartás megalapozása.
- Az egyénnel, a családdal való kapcsolattartásban előítélet mentességre törekvés.
- Az önérvényesítés és az alkalmazkodás harmóniájának megalapozása.
 - a.)Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása, hogy a gyermekek értelmes kooperációra (együtműködésre) alkalmassá váljanak a

közösségekben. Ez egyaránt értendő a gyermek - gyermek, gyermek – felnőtt kapcsolatra

b.) Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásokra, a konfliktusos helyzet kivédésére a felnőtt segítsége nélkül, hatékonyan érzik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, színvonalas teljesítményen keresztül történik.

c.) Értékek, normák kialakítása

A gyermekek, közösségi életre való felkészítésük során kielégíthetik természetes társas szükségleteiket, megismerik és gyakorolhatják a társas együttélés alapvető szabályait a szokás-normarendszer megalapozásával, miközben alakul:

- Az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása

2.2. A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

- A nevelés során a gyermek közösségbe, társadalomba való beilleszkedés folyamatának elősegítése, melynek során a gyermek tanulja meg megismerni önmagát, társakhoz való viszonyát és sajátítsa el az együttélés szabályait:
 - az együttműködést
 - az alkalmazkodást
 - a másokra figyelmet
 - az alapvető udvariassági szokásokat
 - alakuljanak ki a társas viszonyok
 - gyermek-gyermek közötti
 - gyermek-felnőtt közötti
 - viselkedési normák, szabályok
- tanulja meg a tevékenység közbeni viselkedésformákat
- fejlődjön a társas tevékenységekben, a szociális képességekben (kitartás, pontosság, türelem stb.)
- a társas kapcsolatban fejlődjön önértékelése, énképe
- ismerje meg a közösség szokásait, hagyományait
- az egocentrizmus kiteljesedésének visszaszorítása
- kommunikálás (saját érzések, gondolatok, szükségletek kifejezése)
- konszenzus-megegyezés, érdekek összehangolása

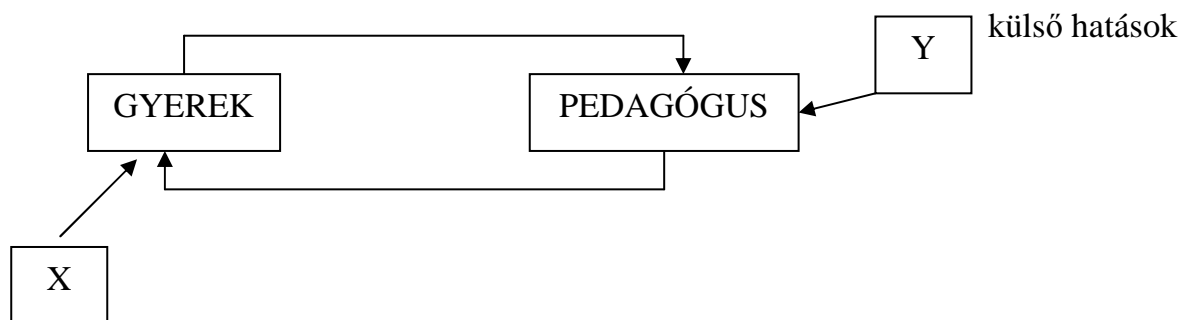
– kooperáció – együttműködés másokkal

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Személyi feltételek

1.1. A PEDAGÓGUS SZEREPE A NEVELÉSBEN

A NEVELÉS MODELLJE (Bresinka)

spontán hatások
(szülők, társak)

A gyermek-pedagógus interakcióban, interperszonális kapcsolatban dől el a nevelés folyamata, kulcsszerepe azonban az óvodapedagógusnak van.

Az óvodapedagógus kulcsszerepének megnyilvánulási módjai:

- A **gyerekek számára** biztosítsa a nevelés, fejlődés feltételeit, szervezze a gyerekek óvodai életét, tevékenységeit.
- Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta legyen a gyerekek számára.
- A pedagógusok munkáját közvetlenül segítőkkel szemben hatékony, rugalmas, ésszerű munkavégzéshez irányító, támogató szerepe legyen.
- A **szülőkkel való** kapcsolat alakítója, fenntartója, ápolója legyen.
- Problémaérzékenység, együttműködő készség, előítéletektől mentes, konstruktív magatartás vezérelje tevékenységét.
- Az óvodapedagógus szakos **hallgatóknak** az óvodai szakmai gyakorlatban megfelelő keretek között támogató, segítő, egyben modell szerepet is töltsön be.
- A cigány nemzetiséggel való viszonyában elfogadó, támogató szerepet töltsön be.

1.2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK MUNKÁJÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK SZEREPE A NEVELÉSBEN

A dajka a nevelő munkában társ és segítő, az óvodapedagógussal összehangolt munkája döntően hozzájárul az eredményes óvodai neveléshez. Fontos a nevelési év indítás előtti és év közbeni folyamatos munkatársi megbeszélés.

Az óvodapedagógussal szorosan együttműködve végezzék a feladataikat, amely hozzájárul a nevelés eredményességéhez, szem előtt tartva azt, hogy minden felnőtt minta és modell az óvodás gyermek számára.

Munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak szerint felelősségteljesen végezzék.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melynek használatában cél, hogy

- a **gyerekek számára** biztonságos és hozzáférhető legyen, szolgálja játék-és mozgásigényük kielégítését, egészségük megőrzését, fejlődésüket.
- az **óvoda dolgozói** számára biztosítsa a megfelelő munkakörnyezetet (nevelői szoba, számítógép, internetes hozzáférés, szertár, öltözők...) a humán erőforrás védelme érdekében.
- a **szülők** fogadására is teremtsen lehetőséget / Szülői szoba/ nyugodtabb beszélgetésre is alkalmas helyek

A további fejlesztés és állagmegóvás érdekében:

- a csoportszobák, kiszolgáló helyiségek évenkénti ill. szükség szerinti festése, takarítása
 - fenntartói keretből
 - pályázatokból
- játékeszközök, ill. a tanuláshoz/fejlesztéshez szükséges eszköztár folyamatos bővítése, cseréje (akár más csoportokkal is)
 - fenntartói keretből
 - pályázatokból
 - hallgatók bevonásával
- a könyvállomány frissítése, bővítése:
 - gyermekkönyvek, kiadványok
 - szakmai könyvtár
 - fenntartói keretből
 - pályázatból
- az állóeszközök szükség szerinti cseréje

- az épületek állagának megőrzése, a szükséges javítások, felújítások, korszerűsítések végrehajtása
 - fenntartói keretből
 - pályázatból
 - szülői segítséggel / önkéntes munka/
- az udvar talajjavítása, a fák, bokrok rendszeres karbantartása
 - fenntartói keretből
 - szülők bevonásával
- az udvari játékeszközök (stabil és mobil) karbantartása, cseréje, felújítása
 - egyesületi támogatással
 - pályázatból

A pedagógiai munka zavartalansága érdekében fontosnak tartjuk:

- a gyermekek optimális fejlődését segítő tárgyi környezet kialakítása
- a meglévő tárgyi felszereltség óvását
- a játékeszközök, a tanulási folyamathoz, a gyermeki személyiség fejlődéséhez szükséges eszköztár bővítését
 - fenntartótól, pályázatokból
 - hallgatók bevonásával
 - civil szervezetektől/ egyesület/
- a könyvtármányunk bővítését
 - az egészséges életmódra nevelés érdekében fektetők cseréjét
- az épületek állagának megőrzése érdekében minden évben egy-egy terület felújítását, korszerűsítését

3. Az óvodai csoportok kialakítása és működése

Óvodánkban jelen van az azonos életkor szerint szerveződő csoport, és a vegyes életkorú csoport egyaránt.

Az azonos életkorú (homogén) csoport: a társas kapcsolatok kialakulásának, a gyermek reális önértékelésének, az értelmi képességek fejlesztésének (6-7 évesek) ideális színtere.

A vegyes életkorú (heterogén) csoport: a közösségi nevelés, a családi nevelés szempontjából igen előnyös.

3.1. AZ ÓVODAI CSOPORTOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZEMPONTJAI

- az adott évben felvételt nyert gyerekek korismerete
- a szülők kérésének figyelembevétele
- az óvodapedagógusok véleménye
- a fenntartó igénye: - a képzés érdeke
 - kutatási tervek

3.1.1. A napirend kialakításának alapelvei

- a gyermekek szükségletének megfelelően az óvodapedagógus készítse el
- igazodjon a gyermekcsoport életkorához, összetételéhez
- az érzelmi biztonság megteremtése érdekében törekjen arra, hogy minden nap azonos/hasonló felépítésű legyen
- legyen folyamatos és rugalmas
- a napi tevékenységfajtákat a csoport sajátos nevelési programja befolyásolhatja
- a képzési időszakban lehetőség szerint igazodjanak a hallgatói feladatokhoz, az alapelvek és a képzés igénye összhangban legyenek, figyelembe véve **a gyerekek mindenek feletti érdekét**
- a projekt-rendszer keretében biztosítottak legyenek a szervezeti keretek (egyéni, páros, mikro-csoportos, makro- csoportos tevékenység) és azok rugalmas alkalmazása
- a nyári időszakban a módosult napirend érvényesüljön

A napirend tevékenységei:

Délelőtti tevékenységek: játék

folyamatos vagy közös tízóraiás
kötött és kötetlen ill. választható vagy kötelezően
választott tevékenységek
mindennapi mozgás, levegőzés a szabadban.

Déli tevékenység:

folyamatos étkezés
folyamatos előkészület a pihenéshez

Délutáni tevékenységek: délutáni pihenés (szükséglettől függően)

folyamatos ébredés, uzsonnázás, játék, mozgás

3.2. A HETIREND KIALAKÍTÁSÁNAK ELVEI

- segítse az óvodapedagógus tervszerű munkáját
- biztosítsa az óvodai csoportok zökkenőmentes működését
- a projekt-rendszernek megfelelően legyen alkalmas az időben és térben **párhuzamosan** végezhető tevékenységekre (egyéni, mikro-csoportos, páros...) a differenciált fejlesztésre
- oktatási időszakban lehetőség szerint alkalmazkodjon a hallgatói képzéshez

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus e folyamatban is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel.

Arra kell törekednünk, hogy e területen a szükségleteknek megfelelően, differenciáltan, következetesen, tudatosan szervezzük a feladatokat, melyben a gyerekek önállósága folyamatosan fejlődhet.

HETIREND

Szeptember 1- május 31-ig	
KEZDEMÉNYEZETT TEVÉKENYSÉGEK VÁLASZHATÓ TEVÉKENYSÉGEK – rajzolás, mintázás, kézi munka – mese-vers – ének-zene, énekes játék – a külső világ tevékeny megismerése – dramatikus játékok – hagyományok ápolása – kismesterségek – kézműves tevékenységek	KÖTELEZŐ JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK – Mozgás (testnevelés) – Mindennapi (délelőtti) testnevelés <u>alkalmanként</u> (nagycsoportosoknál) ének-zene, énekes játék matematikai nevelés kirándulások-élményszerzés
június 1 – augusztus 31.	
játék-mozgás – szervezett tevékenységek - kirándulás	

4. Az óvoda kapcsolatai

4.1. A CSALÁDDAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A gyermek elsődleges szocializációs színtere a család. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek személyiségének fejlődését.

Alapelveink

- A nyitott óvoda megvalósítása elsősorban a családi kapcsolatban.
- Tiszteletben tartjuk a család elsődleges szerepét a nevelésben.
- Ismerjük meg a családok életmódját, szubkultúráját a családi nevelés kiegészítése, esetleges korrekciója érdekében.
- Ismerjük meg a családok szükségleteit, problémáit, nevelési módszereit.
- A szülők aktív bevonása az óvodai nevelésbe fontos feladat!
- Nagyszülők aktív részvételének támogatása az óvodai életben, a gyermeknevelésben.
- Az óvodapedagógus legyen mindig a szülővel szemben
 - kezdeményező
 - fogadja el a másságot
 - legyen empatikus
 - őszinte
 - bizalmas
 - segítőkész
 - együttműködő
 - igyekezzen bevinni a szülőt az óvodai programokba
 - győzze meg az együttnevelés hatékonyságáról
 - legyen minta, példaértékű az óvodapedagógus nevelő tevékenysége.
- Biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a szülő közvetlenül tartson kapcsolatot az óvoda szociálpedagógusával és a logopédussal.
- A szülők képviselőjét a csoport által megválasztott szülők látják el, "Szülői Szervezet". Éves munkaprogramjukat az érvényes jogszabályok alapján maguk alakítják ki.
- Az együttműködési formák korszerűbb megvalósítása a cél, a szülők-nevelők kapcsolatának bizalmasabbá, közvetlenebbé tétele érdekében.

Az együttműködés formái:

Célunk: A formális együttműködés korszerűbbé tétele, az informális együttműködés hatékonyságának növelése, a szülők aktív bevonása az óvodai nevelésbe, a gyermek közös nevelésébe.

Formális együttműködési formák legyenek:

- **Családlátogatás:**
- augusztusban az új óvodások meglátogatása

- a nevelési év során, ha szükséges
- a hallgatói képzésből adódóan a hallgatókkal együtt családlátogatás

- **Szülői értekezlet**

- a felvételt nyert gyerekek szülei részére tájékoztató
- szeptemberben a nevelési év feladatainak megbeszélése
- januárban aktuális feladatok, a tankötelesek iskolába készülnek

- **Nyitott napok** – betekintési lehetőségek az óvodai életbe

- **Igény, elégedettségi felmérések** – szülők véleménye

- **Írásban értesítés /levél/**

- **Fogadó óra** (vezetők, logopédus, szociálpedagógus esetében)

Informális együttműködési formák legyenek:

Nyitott óvoda:

- a szülők előzetes egyeztetés alapján bemehessenek a csoportszobába
 - reggeli együttjátás
 - délutáni időszakban együttjátás
- közös szülős befogadás/kiscsoport/
- közös játék-, munkadélutánok,
- közös ünnepi készülődés (hagyományápolás)
 - közös kirándulások
- egy-egy projekt-téma feldolgozásánál a szülők aktív részvétele
 - az élményszerzésben
 - az óvodai életben, életszerű helyzetekben
 - a csoportszobai tevékenységekben
 - a gyűjtőmunkába való bevonás
- A gyerekek fejlettségéről, fejlődéséről a szülők számára legalább évente kétszer.
- Hírlevél a szülőknek!
- Óvoda újság szerkesztése

- Ötletláda, panaszláda

A csoportszobai **információs tábla** rendszeres működtetése szükséges

- köszönetnyilvánítások
- meghívók
- programokról való tájékoztatás

Egyéb táblarendszer működtetése lehetséges

- „Akikre büszkék vagyunk!”
- betegségről / *meggyógyul...t/*
- hagyományokról
 - születésnap
 - névnap
 - élményeink stb.
- elért eredményekről, fejlettségről

A honlap folyamatos aktualizálása.

Közös programok a szülőkkel, gyerekekkel:

- slambucfőzés
- szalonnasütés
- versenyjátékok stb.
- sportnap, foci
- ünnepekre készülődés, közös ünnepek
- gyermeknap
- hagyományteremtő napok: „*Terméskarnevál*”

Szülői szoba működtetése (*Lépcsőről-lépcsőre p.*)

- játék- és könyvkölcsönzés
- szülők részére a várakozási idő aktív eltöltésére:
 - újság olvasás
 - beszélgetések
 - szülőtársakkal kapcsolatalakítás

Szülők részére szervezett programok nevelési gyakorlatunk megismerése, a szülők szemléletének formálása érdekében:

- Előadások szervezése érdeklődéstől függően
- „Szülők Akadémiája”
- Rétegproblémák megbeszélése szakemberek bevonásával

Kulturális programok szervezése:

- Szülők-nevelők játékonysági bálja
- „Miénk a színpad”

Munkadélutánok, önkéntes munka szervezése

4.2. Kapcsolat a tágabb környezettel

Kapcsolat a fenntartóval, a kar oktatóival

Aktív kapcsolatot tarthatunk fenn a fenntartóval.

A GYFK oktatóival a nevelés és a képzés sikeressége érdekében – kapcsolatunk partneri. Közös, team-ekben – munkacsoportokban végezzük a hallgatói képzést – az óvodai munkaközösségünk is az alapján működik.

Közös pályázatokat is készítünk.

Kapcsolat a hallgatókkal

- Napi szakmai kapcsolat
- Hallgatói igények, elégedettség folyamatos felmérése a gyakorlati képzés korszerűsítése érdekében.

Kapcsolat a társintézményekkel

Gyakorló óvodákkal: közös szakmai találkozások, tanácskozások

Városi óvodákkal

- Folyamatos szakmai kapcsolattartás
- Kölsönösen „nyitott napokat” szervezése, egymás munkájának megismerésére, egymástól való tanulás
- Közös pályázatok készítése
- Munkaközösségi együttműködés
- Hallgatói szakmai gyakorlat

Bölcsődével

- Műsorok adása a bölcsődések számára
- Szülői értekezletek tartása
- A kicsik látogatása az óvodába
- Az óvodapedagógusok látogatása (leendő kiscsoportos) a bölcsődébe.

Iskolákkal

- Felmérjük az iskolák igényét, elégedettségét
- A volt óvodásaink fogadása
- Óvodás találkozók szervezése
- Az óvodapedagógusok meglátogatják az 1. osztályban volt óvodásaikat.
- Tanítók visszajeleznek a gyerekek fejlődéséről.

Pedagógiai Szakszolgálattal (Nevelési Tanácsadóval)

- Pedagógiai, pszichológiai vizsgálatok kérése
- Iskolaérettségi vizsgálat

Családsegítő Szolgálattal, Gyermekjóléti Szolgálattal, Humán és Igazgatási Osztállyal

- Az óvodapedagógus jelezze a problémákat a gyermekvédelmi felelősnek.
- A gyermekvédelmi felelős felméri a problémákat, s tartja a kapcsolatot ezen intézményekkel – közvetítsen a szülők felé.

Védőnőkkel:

- rendszeres a szűrés és a gondozás

Civil szervezetekkel, szociális, kulturális intézményekkel, alapítványokkal, egyesületekkel

- Rendezvényeikhez kiállítási anyagnak helyet biztosítunk – ellenértékként támogatják óvodánk egyesületét.
- Rendezvényeinken felajánlásokkal támogatnak.
- Speciális intézményben karácsonyi műsort adtak gyerekeink.
- Közös pályázatok készítése

A partnerekkel történő párbeszéd a folyamatos kapcsolat, az igények, felmérések, az elégedettség ismerete az óvodai nevelés sikerességét, munkánk hatékonyságát és minőségének magasabb szintre emelését eredményezi.

V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

Játékos tevékenységrendszer

(Konstruktív magatartás- és tevékenységrendszer kialakítása)

A játékos tevékenységrendszer felvázolásakor érzékelhető, hogy játékszemszféletünkben érvényesül a játék meghatározó, kiemelt szerepe az óvodai élet minden területén, s hogy a játék jelen van a gyermek valamennyi tanulási formájában.

A játékos tevékenységrendszer magában foglalja a gyermeki spontán és a pedagógus által irányított tevékenységeket. Így rendszerünkben tudatosan különböztetjük meg a játékot és a játékos tevékenységeket, ez utóbbit úgy, mint a tervezett tanulás eszközét.

1. JÁTÉK

Játékfelfogásunk a játék legszélesebb területén azt fejezi ki, hogy: „A gyermek játéka olyan sajátos, szabadon választott öntevékenység, mely külső céltól független, melyet örömszerzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legoptimálisabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.” /Kovács György - Bakosi Éva, 2007./

A játéktevékenység célja:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

- A 3-6-7 éves gyermekek fejlődésének, az életkoruknak megfelelően sokféle, a gyermek fejlődését elősegítő játéktevékenység biztosítása.
- A gyermek egyéni szükségleteinek kielégítésével, a harmonikus fejlődés elősegítése. Ez legnagyobb mértékben a belülről fakadó tevékenységekkel, azaz sokféle játékkal oldható meg.
- A játék élményszerűségének biztosítása, a gyermek önállóságának és önkifejezésének lehetősége mellett.
- Széleskörű választási lehetőséggel a gyermekek önkifejezési formáinak gazdagítása.

A játékkal összefüggő feladatinkban az alábbi szempontok érvényesüljenek:

- A játék legyen örömforrás.

- Legyen a játék szabadon választott önkéntes tevékenység mely sajátosan céltudatos, amelynek van komolysága és jellemzője a játéktudat.
- Az óvodai játék legyen közösségi jellegű, belülről motivált, élmény, tapasztalatszerzés, eszközök által befolyásolt, utánzásra épülő, melynek velejárója a virtualitás és a többféle megoldás lehetőség.
- Nevelő hatása tudatosan alakított feltételek mellett érvényesüljön.
- Az óvodapedagógus szükség és igény szerint legyen résztvevője és kezdeményezője a játéknak.

Fontos elemek tartjuk:

- a játék feltételeinek megteremtésében a gyerekek aktív bevonását – élmény, eszközkészítés, helykijelölés,
- a játékidő, a játék tiszteletét.
- a szabad játék hangsúlyos érvényesülését- zavartalanságát- az óvodapedagógus tudatos és reflektív szemléletű jelenlétét indirekt támogatással,
- a játék differenciált támogatását, a gyermek egyediségéhez igazodóan,
- a játékalkalmak sérthetlenségének biztosítását. Nevelői tevékenységünkben a játékos tevékenységek beiktatásával nem csorbíthatjuk a szabad játékválasztás kereteit, lehetőségeit.
- az egyes játékfajták arányainak biztosítását az életkori sajátosságok figyelembe vétele mellett,
- hogy egyetlenegy játékfajta sem ölelheti fel az irányított tanulás jellegét.

A játékformák, játéktípusok

- tartalmi alapján:
 - funkciós – gyakorló
 - szerepes – szimbolikus - szerepjáték
 - konstruáló – építő
 - szabályjáték
- szociális jellege szerint:
 - a gyermekek egyedüli játéka
 - gyermek-gyermek közös játéka
 - gyermek-felnőtt közös játéka
- a kezdeményező személye szerint:
 - egy gyermek
 - gyermekcsoport
 - gyermek-felnőtt közös kezdeményezése
- történetiségét tekintve:
 - múltat idéző játékok
 - a jelenből táplálkozó játékok

- jövőbe mutató játékok

- a játéknak a többi játékhoz, tevékenységhez való viszonya szerint:
 - önálló, szabad játék
 - komplex szabad játék (több játékforma együtt, ill. egymás után)
 - kezdeményezett, pedagógiai játék tanulási céllal.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

A pedagógus aki

<ul style="list-style-type: none">- támogat- inspirál, ösztönöz- feltételeket teremt	}	szükség és igény szerint játszik, szükség és igény szerint segít	}	partnerségre törekszik
--	---	---	---	-------------------------------

Az óvodapedagógus feladatai:

<ul style="list-style-type: none">- Feltételteremtő- Közreműködő- Játzópartneri	}	szerepen belül	<ul style="list-style-type: none">játékkörnyezet alakítása (ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő)játékfeltételek folyamatos biztosításajátéklehetőségek felkínálásajátékban való közreműködés a gyermeki játékautonómia, önállóság és szabadság tiszteletben tartása mellett sokszínű tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése (homok-asztal, víz-asztal..)a játéktér mobilizálható kialakítása ahhoz, hogy gyerekek játékgigényüknek megfelelően szabadon átrendezhessék aztmozgásos játéktér biztosítása a csoportszobán belül
---	---	-----------------------	--

- A gyermekek igényeihez igazodó játékeszközöket biztosítson, a lehetőségekhez képest és a pedagógiai követelményeknek megfelelően.
- Az udvar legyen a gyermekek játékának kiemelt színtere.
Az óvoda udvara – minden évszakban, évszaktól függően – fontos szerepet töltsön be.
- A különböző színtereken folyó játék lehetőségének biztosítása fontos feladat.
- A kedvezőtlen, negatív élmények pozitív irányba történő feldolgozásának segítése.

Szülőkkel való kapcsolat:

A gyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, az óvodában az óvodapedagógus.

- a játék fontosságának tudatosítása a szülőkben (közös játék, játékos tevékenységek szülőkkel, beszélgető kör, tréning...)
- helyi körülményekhez igazodó játszóprogramok, játék, játékos tevékenységek szülőkkel.

2. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A tanulás irányítása során, az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

2.1. A TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEKBEN ALKALMAZOTT ALAPELVEINK

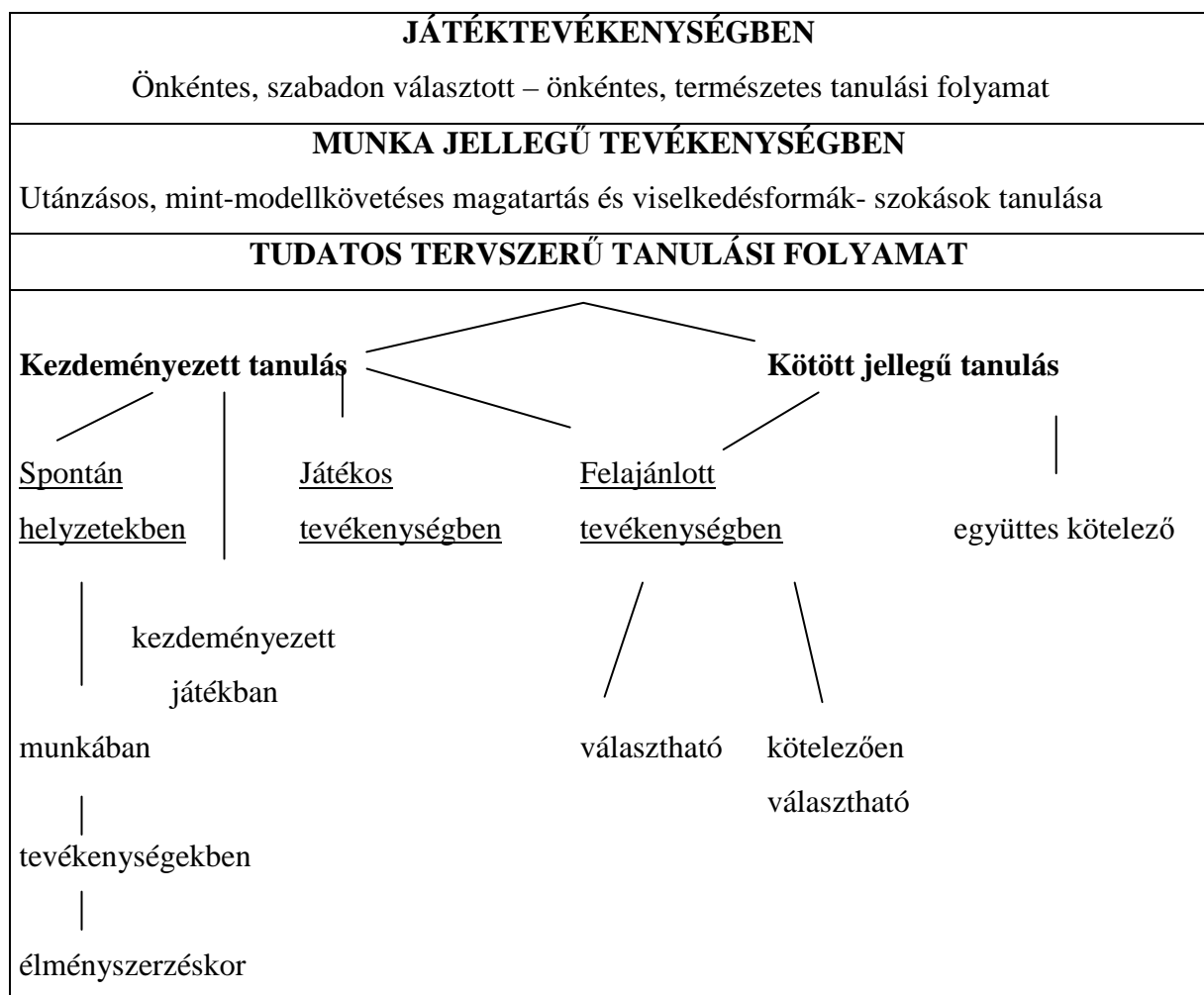
A tanulás tág értelmezése:

- A tanulás elsődleges színtere a játék.
- A játéktevékenységben történő spontán tanulás feltételeinek biztosítása.
- Az utánzásos tanulás mellett a *próbálkozásra, gyakorlati problémamegoldásra – kísérletezésre, felfedezésre épülő tanulás támogatása, a gyermek cselekvő aktivitásának erősítése.*
- *A tapasztalás útján történő felfedező tanulás hangsúlyozása.*
- *A spontán, játékos, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés dominanciájának biztosítása.*
- *A nonverbális úton, tevékenység közbeni tanulás megszervezése.*
- *Az életszerű helyzetek megteremtése.*
- *Az élményszerű, sikerorientált személyiségfejlesztés.*
- *A gyermeki kíváncsiságra, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő tapasztalat, ill. elemi ismeretszerzés biztosítása.*
- *Az ismeretek felhalmozása helyett, a gyerekek képességbeli fejlődésének elősegítése.*
- *A differenciált képességfejlődés elősegítése.*
- *A tevékenységben megvalósuló tanulást-amennyiben lehet-, projekt rendszerben szervezzük. A projekt módszer a gyerekek érdeklődésére, az óvodapedagógus és a*

gyermek közös tevékenységére épül az óvodás életkorhoz és tevékenységi jellemzőkhöz igazodva. A projektek gyakorlati jellegű komplex feladatok.

- Az integratív-komplex tanulási folyamat alkalmazása, a tevékenységformák komplex megjelenésével.
- Az eltérő képességű gyerekek fejlődésének elősegítésével: a prevenció és a tehetség gondozás felvállalása.
- A kooperatív tanulás formáinak alkalmazása (mikrocsoportos formák).
- A tanulást támogató környezet megteremtése.

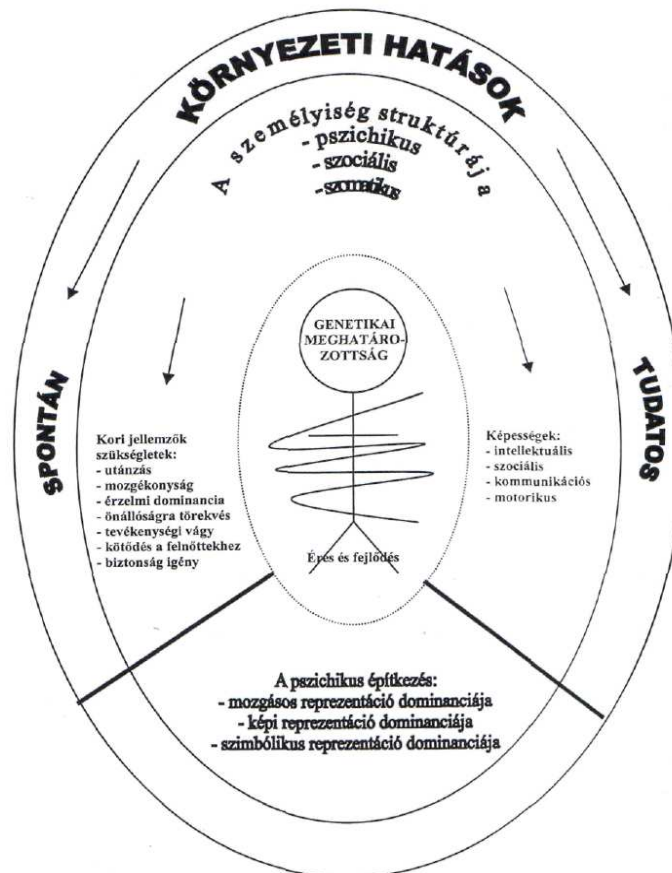
Tanulási folyamat lehetséges formái

A gyermekközpontúság érvényesítésekor mindig szem előtt tartjuk a gyermeket, aki játszva tanul:

A GYERMEK, AKI JÁTSZVA TANUL

6. ábra

3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG, GYERMEKMUNKA

Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. Az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi

megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, vagy egyéb munka, a környezet, - a növény-, és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A gyermekmunka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

a., megfelelő munkaeszközök
elegendő munkalehetőség
elegendő idő, hely
megfelelő légkör

b., fokozatosság
következetesség

Munkafajták:

1. Önkiszolgálás
 - testápolás
 - étkezés
 - öltözködés
2. A környezet rendjének megőrzése
3. Alkalmoszerű munkák
4. Közösségi munkák
5. Naposi munka
6. Növény- és állatgondozás

Megjelenési formái:

- felnőttel közösen
- önállóan végzett
- gyermekek közösen végzett tevékenységek.

Óvodapedagógus feladata:

- a gyereket ráébressze a saját személye körüli teendők elvégzésének fontosságára
- támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira,
- szokásalakítás, szükségletek kielégítésének segítése,
- önállóságra nevelés, felelősség, kitartás, eredményre törekvés,
- együttműködési képesség fejlesztése,
- legyen alapvető örömforrás (összpontosítást, erő kifejtést igényel, sikerélményt eredményez, stb.).

4. VERSELÉS, MESÉLÉS

- **Célja:** maradandó komplex élményközvetítés (esztétikai, erkölcsi, nyelvi) az irodalom szeretetének megalapozása, az olvasóvá nevelés folyamatának elindítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése
- **Feladatai:**
 - A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése.
 - Átékelhető esztétikai élmény nyújtása.
 - A fantázia működésének segítése.
 - Önkifejezés, önismeret elősegítése
 - A gyermek látókörének bővítése, a világ sajátos megismerésének biztosítása.
 - A belső képteremtés képességének fejlesztése, amely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás.
 - Lehetővé tenni az anyanyelv szépségének megismerését.
 - A gyerekek közösen átélt élményhez juttatása.
 - Derűs, vidám és nyugodt óvodai napok megteremtésének elősegítése.

- **Az irodalmi nevelés tartalma**

A mindennapos mesélés, verselés a **kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme**. A mese és vers örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. Fontos, hogy a gyermek érdeklődésének frissessége megmaradjon, kíváncsiságra a környezet valóság, az emberek s önmaga iránt egyre fejlettebb tartalommal újra és újra feltörjön. Ezért az **irodalmi repertoárnak összhangban kell lennie a gyermeki szükséglettel**.

Az irodalmi nevelés hatásának meghatározó tényezői:

1. a művek művészi értéke
2. a műfaji változatosság
3. az irodalmi alkotások témái.
4. az irodalmi élményátadás formája, módja, eszközei

1. Az óvodáskorú gyermek irodalmi nevelése művészi értékeket hordozó irodalmi művekkel. erkölcsi- nyelvi- esztétikai értékeket közvetítő mesékkel, versekkel történhet. Ennek az elvnek érvényesülnie kell, nem lehet alárendelni egyéb szempontoknak.

2. Az óvodában a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A népköltészeti és műköltészeti alkotások egyaránt szerepelnek az óvodai irodalmi nevelésben, hiszen a műfaji változatosság fontos követelmény az óvodáskorú gyermek irodalmi élményében, de életkoronként eltérő arányban.

Népköltészeti gyermekversek, mondókák, találós kérdések:

A kisgyermek örömszerzési forrása, mivel a hangzás, játék, mozgás együttes élményét adja. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. Az átélt öröm hozzájárul a megnyugváshoz, a harmónia megteremtéséhez.

Különös helyet foglalnak el az altatók, amelyek monoton dallama, ritmusa, sajátos képei és az álom ígérete, a gyermeknek a **felnőtt megnyugtató közelségét, az otthon biztonságát nyújtják.**

A találós kérdések a nyelvi hatáson túl a gyermeknek intellektuális örömszerzési forrásai is. Az intellektuális élmény (ráismerés, „én is tudom”) **a pozitív énkép kialakulásának fontos alapja.** Naponta többször az alkalmak megteremtésével és kihasználásával szükséges a mondókázás.

Gyermekversek:

A költők által írt gyermekversek sajátos költői látásmódjukkal és eszközeikkel segítik a kisgyereket abban, hogy pozitív érzelmek átélésével és kimondhatóságával kötődjön a valósághoz, és egyben megismerje és felismerje annak formai, tartalmi, érzelmi sokoldalúságát, sokszínűségét. A nyelv varázsa a hangulat, a dallam, ritmus, játékosság, mozgás, kreatív gondolkodás komplex élményével ajándékozza meg a gyereket.

A mese:

A mesék az óvodáskorú gyermek életében nélkülözhetetlenek, mivel a mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének legfőbb segítője.

Mind a népmesék, mind a gyerekek életkorának megfelelő, jó műmesék jelen vannak a nevelésükben. A mese **hozzájárul a gyerek éntudata, énképe** kialakulásához, elősegíti a szocializációt. Segíti feldolgozni mindennapi élményeit, az anyanyelv szépségének közvetítésével érzelmi és logikai kötődést alakít ki a nyelvhez. A mese áttételesen segít megismerni és felismerni a jót és a rosszat, a követendőt és elutasítandót.

Normákat közvetít, szerepmintákat nyújt.

A műmesék közül csak azokat válasszuk, amelyek hordozzák a mesei sajátosságokat, nem pusztán didaktikusak, hanem betöltik a mese komplex élményadó funkcióját a gyermek számára.

Az elbeszélések, történetek segítenek a sajátos feladatok megoldásában. A klasszikus gyermekírók történetei mellett a modern gyermekirodalmi alkotások, melyek a mai gyermek, mai problémáiról, mai nyelven szólalnak meg, alkalmasak erre. Ezek az elbeszélések a gyerekekről íródtak gyermekeknek. Bennük konkrét, **a valóságban jelenlevő értékek** követhetők és ismerhetők fel mesei áttétel nélkül.

A gyermekirodalomban minden téma szerepel, **amely a gyermek érzelmi világához, értelmi fejlettségéhez** köthető.

A gyerekeknek való irodalmi anyag főbb témái lehetnek: a természet, a játék, a játékszerek, napszakok hangulata, a családdal, az állatokkal kapcsolatos emlékek, vágyak, megfigyelések, érzelmek, humor

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő komplex alkalmazása az önkifejezés fontos módja.

Az óvodai irodalmi kezdeményezések sikerét alapvetően meghatározza a „meselégkör” megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása, a mintaértékű óvodapedagógusi bemutatás- a fejből mesélés kiemelt szerepe, gazdag előadás-technikai tudás-, a kötetlenség, a játékosság elvének érvényesülése, a gyermeki motiváció kialakítása és ébrentartása változatos, igényes, esztétikus eszközökkel és formában.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotban eleven belső képi világot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az anyanyelv és a kommunikációs képesség megalapozása

A nyelvi- kommunikációs képességeknek megkülönböztetett szerepe van a gyermeki személyiségfejlesztésben. A kisgyermek beszédfejlődése és gondolkodásának fejlődése párhuzamosan halad, így az anyanyelv ismeretének, használatának szintje meghatározza a tanulási képességet, az értelmi képességek fejlődését és a különféle közösségekbe való beilleszkedését.

Az anyanyelv és a kommunikáció alakítása az óvodai élet minden területén megvalósul, ahol a gyermek megért másokat és megérteti önmagát.

Az egyéni fejlődési tempót és az egyéni sajátosságokat ezen a területen is maximálisan figyelembe kell venni.

A beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztésére egyaránt hangsúlyt fektetünk az élményalapú beszélgetésekkel, a különböző tevékenységekbe épített és önállóan szervezett anyanyelv játékokkal valamint a pedagógusok mintaadásával.

A beszédprodukciónak tartalmi és formai oldalát is fejlesztjük:

- tartalmi bővítés: szókincs és grammatika fejlesztése
mondat-és szövegalkotás segítése
- formai bővítés: beszédtechnika
(tisztá beszéd kialakítása: légzéstechnikai, artikulációs és fonémahallást, -ejtést segítő játékok, gyakorlatok
mondatfonetikai eszközök, gesztusnyelv
helyes alkalmazása)

A tisztá beszéd kialakításának feltétele a nagymozgások koordináltsága.

Az speciális beszédfejlesztést igénylőkkel logopédus foglalkozik

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Feltételek megteremtése:

Biztosítsunk a mesemondásnak állandó helyet (sarkot, kuckót, szőnyeget) de az éppen adott helyzetnek megfelelően legyen lehetőség a csoportszobában bárhol elmondani a mesét.

Törekedni kell a spontán helyzetekhez kötődő vagy igény szerinti mindennapos mesélés, verselés, és a napi tevékenységekbe épített, tudatos de észrevétlen kommunikáció fejlesztésre is.

Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget az önkifejezés egyik módjára a gyermek saját vers és mese alkotására, hogy a gyermekek ne csak befogadóként, hanem **alkotóként vegyenek részt az irodalmi nevelésben**, önálló mesealkotással, rigmusok mondogatásával, történetek elbeszélésével.

Ez segíti a gyermek önkifejezését, a nyelvi alkotás örömeinek megérezését.

Fontos a mesehallgatás motivációinak változatos megvalósítása.

Változatos, gazdag és friss irodalmi memoriter anyaggal rendelkezzen az óvodapedagógus. Törekedjen új mesés és verseskönyvek bemutatására, a

könyvtárhasználat tudatosítására.

A kötetlenség légkörének megteremtése, amelyet szeretetteljes, állandó biztonságot sugárzó légkörben valósít meg.

Meg kell adni a tiszteletet a mesének.

A dramatizálás és a bábozás feltételeinek megteremtésével a gyermek átélheti, kifejezheti érzéseit, gondolatait, eljátszhatja, kijátszhatja magából érzéseit./félelmeit/

5. MOZGÁS

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi! A szervezett tevékenységen túl jelenjen meg a szabad játéokban, a környezet- és az egészségtudatos nevelés minden területén.

Cél:

A sokféle mozgás-lehetőséggel elősegíteni a gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődését, az egészség megóvását, és kedvezően befolyásolni az egész szervezet fejlődését.

Feladat:

- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése.
- A mozgásigény kielégítésére, a mozgás megszerettetésére, a helyes testtartás kialakítására törekvés.
- A motoros képességek fejlesztésével a mozgásügyességük fokozása, megfelelő ütemű fejlesztése.
- A testnevelési játékok segítségével az együttmozgás örömeinek megéreztetése, közös mozgásélmény biztosítása.
- A kézi szerek széles tárházának használatával a finommotorika, a mozgásügyesség fokozása.
- A mozgáson keresztül az érzelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Prevenációs és korrekciós nevelési feladatok ellátása, ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával.

Szervezetten két formában valósul meg:

- a mindennapokban 10-15 percben
- heti rendszerességgel (életkortól függő számú) testnevelés foglalkozás
- **spontán megjelenő mozgásos játékok**

A mozgás helye:

- udvar, terasz
- tornaszoba
- tornaterem
- csoportszoba

A mozgás tartalma:

Testnevelési játékok:

Az óvodásgyermek fő tevékenysége a játék. Ennek megfelelően a mozgásos tevékenységek nagy részét is a játék teszi ki. Csaknem valamennyi motoros képesség fejlesztését szolgálja.

A játék fajtájának megválasztása, számának meghatározása a gyermekek életkorának, képességszintjének, figyelembevételével történik.

Felosztás	Motoros képességfejlesztés
Futójátékok	Állóképesség, reakció gyorsaság, téri tájékozódóképesség, kinesztetikus differenciáló képesség, reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
Fogójátékok	
Versengések	
Sorversenyek	
Váltóversenyek	

Gimnasztikai feladatok:

Fokozzák az együttmozgás örömét, annak esztétikáját. Lehetőséget adnak a szervezet teljes átmozgatására, bemelegítésére.

Megőrzik és javítják a vázizomzat fejlődését, a testtartást, a lábboltozat fejlesztését.

Elősegítik a testséma fejlődését, az irányok rögzülését, a szem-kéz koordináció alakulását.

Felosztás	Motoros képességfejlesztés
Szabad gyakorlatok	Mozgásgyorsaság, erő, egyensúlyozási képesség. reakció-, ritmus, kinesztetikus differenciáló képesség mozgékonyaság – hajlékonyaság.
Kéziszer gyakorlatok	
Társas gyakorlatok	
Pad gyakorlatok	
Bordásfal gyakorlatok	

Főgyakorlatok:

A motoros képességek általános fejlesztése valósul meg a főgyakorlatok technikájának elsajátítása során.

Fejlődik a gyermekek mozgásjártassága, mozgáskészsége.

A sokoldalú tapasztalatszerzés fokozza a mozgásműveltséget, a mozgáshoz való pozitív viszonyt.

A differenciált fejlesztés lehetőséget biztosít az egyéni tempóban való fejlődéshez.

Felosztás		Motoros képességfejlesztés
Torna	Kúszás csúszás mászás	Állóképesség, a test általános ereje, reakció gyorsaság, téri tájékozódó-képesség, kinesztetikus differenciáló képesség, reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
	Hossztengely körüli gurulás	
	Guruló átfordulás előre	
	Kiscsikó-rugdalozás	
	Zsugorkanyarlati átu grás padon	
	Pad végéről mélyu grás	
	Pad végéről felfelé történő u grás	
	Nyuszi u grás padon	
	Nyuszi u grás leterpesztéssel	
	Bordásfal on lefüggés láb mozgásokkal	
	Kúszás csúszás mászás	
Atlétika	Helyből és nekifutásból távol u grás	Alap állóképesség, gyors erő, reakció gyorsaság, téri tájékozódó-képesség, kinesztetikus differenciáló képesség, reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
	Helyből és nekifutásból magasu grás	
	Kislabda hajítás távolba különböző kiinduló helyzetekből	
	Vízszintes és függőleges célba dobás	
	Futás különböző tempóban (lassú, közepes, gyors)	
	Belegyorsuló futás	
	Futás tempóváltoztatással	
Labdás	Labda gurítás	Állóképesség, reakció gyorsaság, téri tájékozódó-képesség, kinesztetikus differenciáló képesség, reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
	Labda feldobás-elkapás	
	Labda leütés-elkapás	
	Folyamatos labdavezetés	
	Különböző átadási módok társnak	

Megjegyzés:

A mindennapi testnevelések tartalmát elsősorban a mozgásos játékok alkotják.

A testnevelés foglalkozások felépítését az óvodapedagógus a foglalkozásmodelleknek megfelelő formában tervezi, a gyermekcsoport képességeihez igazítva.

Az óvodapedagógus feladata:

Feltételek biztosítása: hely(pormentes, balesetmentes)

eszközök

idő

színvonalas tartalmi kidolgozás(ütemterv, heti-napiterv)

A foglalkozásokon való aktív bekapcsolódásban az óvodapedagógusok részéről fontos a mintaadás, a szép, esztétikus mozgáskövetés hangsúlyozása.

„ a tornának, játékos mozgásnak teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában a nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani . / ONAP/

6. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

1. A ZENEI NEVELÉS CÉLJA

A zene megszerettetése és a zene iránti érdeklődés felkeltése. A gyermek fogékonyságára, tevékenységi vágyára alapozva, életkori sajátosságaihoz igazodó, könnyen befogadható népművészeti örökség átadása. Komplex személyiségfejlesztés a gyermekdalokban összekapcsolódó, együtt jelenlévő zene, mozgás, verbalitás, vizualitás által.

2. A ZENEI NEVELÉS FELADATAI

Az eredeti népi játékokkal, néptánc alapelemeivel, utánzáson alapuló megismerkedés segíti elő nemzeti kultúránk ápolását, a szülőfölddel való kötődés, hazaszeretet erősítését.

A magyar népzene iránti pozitív érzelmi viszony alakítása, megszerettetése, sajátos jegyeinek megéreztetése. Népviseletünk iránti tisztelet alakítása.

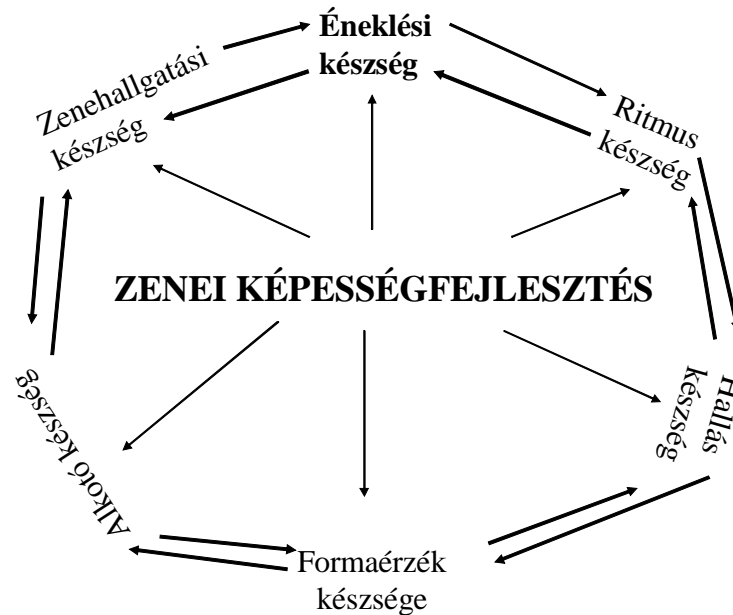
3. A ZENEI NEVELÉS TARTALMA

3. 1. A zenei nevelés anyaga

A környezet hangjainak megfigyelése.

Magyar népi mondókák, ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, ünnepi népszokások dallamai, és mondókái, amelyek megalapozzák a gyermek zenei anyanyelvét és fejlesztik kreativitásukat. Ez kiegészül komponált gyermekdalokkal, igényesen válogatott kortárs zenei művekkel, rokon és más népek dalaival, játékaival.

3. 2. A zenei képességfejlesztés területei

3. 2. 1. Éneklési készségfejlesztése

Tiszta éneklés kialakítása (ld. zenei nevelés anyaga), hallásutáni daltanítással, sokszori gyakorlással és ismétléssel, kis hangterjedelmű dalokon, megfelelő hangmagasságon.

3. 2. 2. Ritmuskészség fejlesztése

Egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák illetve dalok megszólaltatása az egyenletes lüktetés és a ritmus különböző mozgásformákkal, megfelelő tempóban való hangoztatásával.

3. 2. 3. Halláskészség fejlesztése

A tiszta éneklésre épülve, s az óvodapedagógus fejlesztésének eredményeként alakuljon ki a gyerekek hangmagasság (magasabb-mélyebb), dinamikai (halkabb – hangosabb) érzéke, hangszínérzéke és belső hallásra.

3. 2. 4. Formaérzék fejlesztése

Rövid, négylüktetésnyi (bipódikus) ritmus illetve dallamotívumok hosszának és hangsúlyának megéreztetése, kifejezése énekléssel és mozgással.

3. 2. 5. Alkotókészség fejlesztése

Az óvodapedagógus juttassa el a gyerekeket a spontán improvizációtól a szándékos improvizációig úgy, hogy legyenek képesek a gyerekek oldott zenei légkörben az elsajátított mondókák és dalok összetevőit (mozgást, játékot, szöveget, ritmust, dallamot) önállóan variálni, vagy ismert elemekből új összetevőket kitalálni.

3. 2. 6. Zenehallgatási készség

A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően legyenek képesek rövid, élményt adó, elsősorban élő zenei bemutatásokat figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni.

Óvodapedagógus feladata:

- sokat és tisztán énekeljen, törekedjen a zenei élmény nyújtására
- az életkornak megfelelő hangterjedelmű énekeket válasszon
- az alapvető feltételeket teremtsen meg az énekes játékokhoz
- segítse elő és formálja a gyermek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását
- gyűjtsön népi énekes játékokat, ezeket gyakran játssza a gyermekekkel
- gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen
- Fejlessze a gyermek ritmusérzékét, hallását, zenei mozgását
- ösztönözze a gyerekeket a zenei alkotókedvük kialakulására
- használja ki a zene elcsendesítő, feszültségoldó hatását
- vegye figyelembe az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál az igényességet, az évszakokhoz, néphagyományokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó anyagot válasszon
- a zenehallgatás anyaga tartalmazza nemzetiségi, etnikai, kisebbségi csoportok dalait, zenéit, multikulturális műveket

7. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Cél:

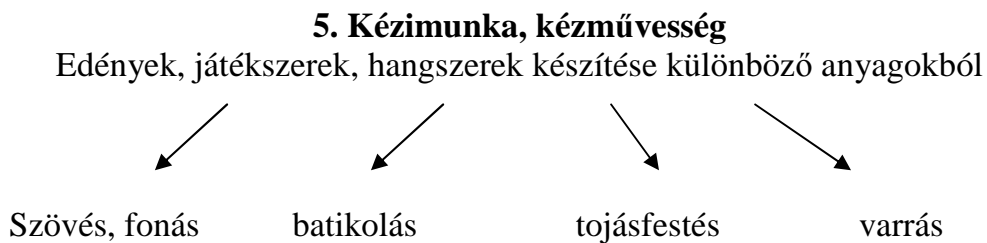
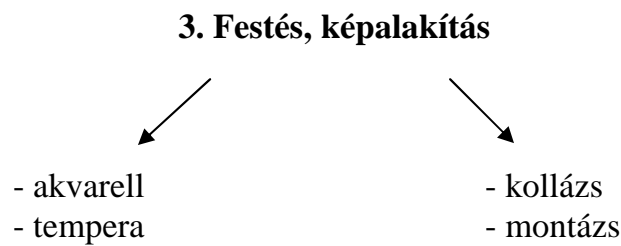
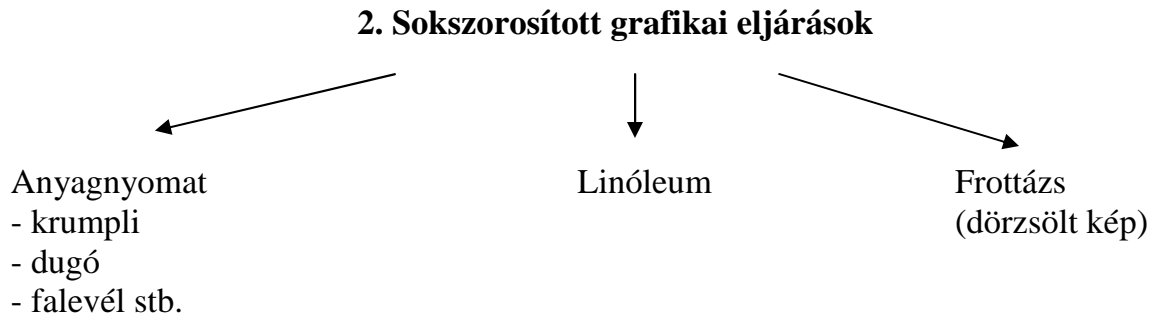
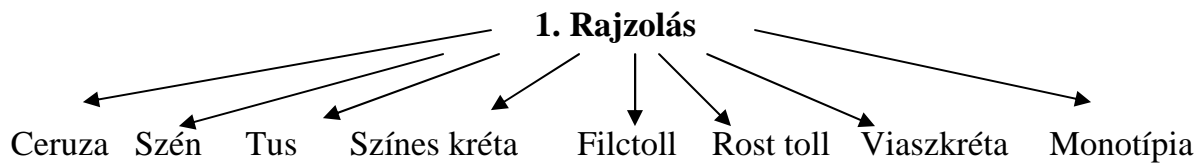
- Eltérő fejlettséget és fejlődési ütemet figyelembe véve a látás útján történő megismerő, befogadó és alkotó tevékenység fejlesztése.
- Síkon és térben történő vizuális tevékenység során fejlődjön, bontakozzon ki a gyermekek egyénisége és kommunikációs képessége.
- Alakuljon ki a világ szépségeire való rácsodálkozás képessége és mélyüljön el annak képi világában.

Feladat:

- A tevékenységek során a gyermekek megismertetése az anyagok tulajdonságaival, megmunkálási és kifejezési lehetőségeinek sokféleségével, az eszközök használatával.
- A gyermekek tér-, forma-, és színképzeteinek gazdagítása az egész nap folyamán.
- Tevékenységek biztosítása, melynek során fejlődik a gyermekek esztétikai érzéke és szép iránti nyitottsága.
- Képzőművészeti és népművészeti alkotásokkal való ismerkedés.
- Korszerű médiumok kezeléseinek alapjaival való ismerkedés.

A vizuális tevékenységek tartalma:

- A technikai eljárások, fogások megismertetése, rajzolás, festés, építés, plasztika, kézimunka területén. Változatos eszközöket, anyagokat, tereket használjanak a gyerekek.
- A gyerekek figyelme irányuljon rá a környezetükben lévő jelenségekre, esztétikai ítéleteket váltsanak ki belőlük.
- A tevékenységek során ismerkedjenek meg a népi hagyományok eszközvilágával, díszítőművészet motívum elemeivel.
- A gyerekek önfejlődése és az irányított pedagógiai fejlesztés összhangja érdekében szükséges és lehetséges a különböző technikai eljárások kombinálása, a többszöri gyakorlás lehetőségével készségeik fejlődnek, differenciált segítségnyújtással egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva.
- Játékos problémahelyzetekben a szín-forma-térképzet fejlesztése során az érzékelés-észlelés, testséma finomodik.
- A gyerekek ismerkedjenek műalkotásokkal, környezetükben lévő alkalmazott képzőművészeti tárgyak forma, színvilágával, hogy gazdagodjon képi gondolkodásuk, szép iránti nyitottságuk.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus tudatos, tervszerű felkészülése a tevékenység alapja.
- Biztosítja a szükséges feltételeket: hely, idő, eszköz, anyag, valamint az előzetes élmény, tapasztalatszerzési lehetőségek átgondolásával az egész nap folyamán.
- Megfelelő szervezeti formák kialakítása a nap folyamán a gyermekek tevékenykedési vágyának kielégítésére.
- Nyugodt, oldott légkör, műhelyhangulat kialakítása az alkotó tevékenységekhez. Érvényesítse az alkotó játékosság elvét.
- Legyen aktív résztvevője és modellje a környezetalakításnak, a felfedezéseknek, gyönyörködés alkalmával, ugyanakkor önállóságra serkentsen
- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás domináljon, a gyerekek munkáit értékként kezelje.
- Serkentsse a kommunikáció gazdagodását: új fogalmak, oksági összefüggések felfedezését
- Ismertesse meg az eszközök használatát, a technikai eljárásokat.
- A tevékenységhez megfelelő térviszonyok /természetes fény/ biztosítása.
- Lehetőség szerint szabad levegőn történő tevékenykedés.
- Alakítsa ki a gyermekekben – mintaadással is a helyes testtartás igényét

8. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

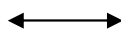
Cél: A környezeti nevelés áthatja az óvodai nevelés egész folyamatát.

Feladata: A gyermekek életkoruknak, egyéni képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szintű ismereteket szerezzenek az őket körülvevő világról, a világ jelenségeiről, természeti és társadalmi környezetükről. Pozitív érzelmi viszony alakuljon a természethez az emberi alkotásokhoz, ismerkedjen velük.

A tevékenység tartalma

A környező világ megismerése

- természeti
- társadalmi
- családi és tárgyi kultúra
- szülőföld (lakóhelyi környezettel)
- jelenségekkel
- folyamatokkal való ismerkedés, tapasztalatszerzés
- helyi hagyományok ápolása
- környezetvédelem
- környezettudatos magatartás megalapozása

Matematikai-tapasztalatszerzés

- környezetben
- tevékenységekben
- élethelyzetekben szerzhető matematikai tapasztalat

Életkori jellemzők, melyeket figyelembe veszünk a külső világ tevékeny megismerése során:

- A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért törekednünk kell arra, hogy a gyermeket olyan hatások ériék, amelyek környezetük felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik őket.
- Megismerő tevékenységét érzelmei, kíváncsisága és tevékenységi vágya vezérli. Nemcsak tevékenykedni akar, de ismereteit, tapasztalatait is tevékenységei által szerzi. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tapasztalás és folyamatos tevékenység (játék, munka, tanulás) közben érezze a környező valóságot és dolgozza fel ezt a maga számára.

- A gyermek motivált állapota lehetőség arra, hogy segítsük a megismerő, felfedező, kísérletező tevékenységét, segítsük abban, hogy fedezze fel és cselekvően részt vegyen környezete alakításában.
- A világból annyit ismer meg, amennyit érzékszerveivel felfog. Szervezzük úgy az óvodai életet, hogy mód legyen szemlélődni az őt körülvevő világról, világ rejtelméről lehetőleg minden érzékével megtapasztalhatta azt.
- A gyermek szinkretikus gondolkodása következtében a környezetet a maga egészében, körvonalában, totalitásában érzékeli, a számára érdekessé emeli ki, ez lesz számára a dolgokhoz, jelenségekhez tartozó lényeges – ezért fontos feladat az ok-okozat megláttatása.
- A világ felfedezése a képszerű szemléletes gondolkodás fejlődése segíti a nyelvi-kommunikációs képesség fejlődését.
- Ismereteit, tapasztalatait társaival közösen szerzi az együttműködés során, így társas kapcsolatainak bővülése olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segíti, mint pl. segítségnyújtás, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, egymás sikerének elismerése.
- A gyermek pszichikus fejlődése a külvilággal való kölcsönhatásban alakul. Minden, amit lát, hall, tapasztal, amivel tevékenykedik, ismerkedik, új magasabb szintű képességek kibontakozását eredményezik.
- A természetre figyelő, óvó-védő, **környezettudatos szemlélet és magatartás**, a személyiségfejlődés legfőbb mutatója.

Óvodapedagógus feladata

- A természetre és emberi alkotásokra figyelő óvó-védő szemlélete alapján együttműködésre épülő tevékenységeket szervezzen a gyerekek számára.
- A gyermekek belső szükségleteire építve sokszínű, komplex tevékenységeket biztosítson, életkori sajátosságok és egyéni eltérések figyelembevételével.
- Vegye figyelembe a gyermekek cselekvő aktivitását
- Használja ki a természetes élethelyzeteket
- Szabad, spontán szerzett tapasztalatok rendszerezésével – az ok-okozati összefüggések megláttatása.
- A tágabb környezet megismerése érdekében szervezzen sétákat, kirándulásokat erdőn, mezőn, vízben szerzett élmények és tapasztalatok biztosítása.
- A környezetvédelem a környezettudatos magatartás megalapozása, kialakítása kiemelt feladata legyen!

A környezet mennyiségi, téri, alaki nagyságbeli viszonyai – matematikai nevelés

1. A matematikai nevelés célja

- A környező világ matematikai tartalmú összefüggéseinek megtapasztalása, a matematika nyelvének, fogalmainak megismerése, használata élethelyzetekben.

2. A matematikai nevelés feladatai:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése a matematikai szemlélet megalapozása.
- Közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során a konkrét tárgyakkal végzett műveleteken keresztül a matematikai viszonyok, összefüggések megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldása, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Divergens gondolkodás fejlesztése, sokszínű megoldások keresése. Kreativitás fejlesztése.

A környező világ megismerése elképzelhetetlen a rá jellemző formai és mennyiségi viszonyoktól, melyek a valóságban komplex módon jelennek meg. Az óvodába kerülő gyermek már rendelkezik bizonyos matematikai tapasztalattal, élménnyel, matematikai fogalmakkal. A spontán helyzetek alkalmasak a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyok megismerésére. 5-6-7 éves korban egyre nagyobb érdeklődést mutatnak a matematikai tevékenységek iránt, indokolt az óvodai élet során a matematikai tapasztalatszerzés más formáira építve a személyiségfejlesztés.

A matematikai nevelés tartalma

Tartalom

1. Számfogalom előkészítése, alapozása

- Halmazok: létrehozása, összehasonlítása, számosságuk érzékelése, megnevezése
- Halmazokkal végezhető műveletek: egyesítés, bontás, halmazok különbsége

2. Kiterjedések – összehasonlítás

- Síkbeli kiterjedés
- Térbeli kiterjedés
- Magasság, hosszúság, szélesség
- Mérések

3. Testek és síkmértani formák

- Geometria
- Összehasonlítás
- Szimmetria megismertetése

Relációk térben – térben való tájékozódás

Tapasztalatszerzés formái

- Természetes környezetben
- Tevékenységekben
- Élethelyzetekben
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben

A matematikai nevelés elsősorban gondolkodásfejlesztés. A gondolkodás azokra a tapasztalatokra épít, amelyeket a megismerő tevékenysége során szerez.

1. A SZÁMFOGALOM ELŐKÉSZÍTÉSE, ALAPOZÁSA

Érzékelés-észlelés: A megismerő tevékenység alapja az észlelés. Fontos, hogy az óvodai élet során olyan helyzeteket teremtsünk, hogy a különböző érzékszervek segítségével sokszínű tapasztalatokat szerezhessenek.

A számfogalom kialakulása egy érési folyamat eredménye. Ennek a lappangó rendszernek a fejlődését kívánjuk segíteni. Halmazokat, mennyiségeket mérnek össze. Ezek a tevékenységek magukban hordozzák a párosítást az ugyanannyi és ugyanakkora előállítását. A jellegzetes darabszámok (2 kéz stb.). Kis számok gyakran előforduló összképek (dobókocka) felismerése és számlálás nélküli megnevezése. A darabszám változásokkal utazgatnak a számkörök között.

A fejlődés jellemzője, hogy a gyermekek érdeklődése 5 éves kor körül a természetes számok iránt jelentősen fejlődik. A halmaz elemeinek számlálásával párhuzamosan ismerkednek a sorszámokkal, szemléletes gondolkodásuk segítségével matematikai műveleteket végeznek (bontás, hozzáadás, elvétel stb.). Az óvodai élet utolsó évében képesek egyszerűbb matematikai műveleteket verbálisan is elvégezni, egyszerűbb helyzetekben matematikai nyelven kommunikálni.

HALMAZKÉPZÉS

Válogassanak, csoportosítsanak, osztályozzanak, látás, hallás, tapintás alapján felfedezett tulajdonságok szerint (lágú-kemény, szín, forma, kellemes-kellemetlen stb.).

Halmazok rendezése számosság szerint:

- Halmazok számossága: több, kevesebb, ugyanannyi
- Halmaz- és részhalmazképzés, két halmaz ugyanannyivá tétele
- A halmazok közötti azonosság, különbözőség bizonyítása – egy-egyértelmű hozzárendelés, párosítás
- Adott halmaz számosságának kifejezése számlálással – tőszámok
- Sorszámok – egyetlen elem helye a sorban

Halmazokkal végezhető műveletek:

- A számképzetek eredményes kialakítása

- Halmazok egyesítése számasságilag vagy más tulajdonsággal
- Halmazok különbsége
- Halmazok bontása: halmaz- részhalmaz

2. KITERJEDÉSEK - ÖSSZEHAJONLÍTÁS

A gondolkodás fejlődésében leggyakoribb az összehasonlítás műveletének alkalmazása. Az azonosságok és különbségek felfedezéséhez szükséges az analízis-szintézis, általánosítás, absztrahálás, gondolkodási műveletek alkalmazása. Ezeket a gondolkodási műveleteket végzik a gyermekek a szétválogatások és a sorba rendezések során (szín, alak, térfogat, súly stb.). A gyakori tapasztalások segítik a képzetek alakítását, majd ezekből a képzetekből alakulnak a fogalmak (gömbölyű, szögletes, könnyebb-nehezebb stb.). Miközben ismerkedik, tapasztal, ítéleteket alkot, logikai kapcsolatokat talál.

- Síkbeli kiterjedés (hosszúság, szélesség)
- Térbeli kiterjedés (hosszúság, szélesség, magasság)
- Magasság, hosszúság, szélesség
- Mérések – mindig valamivel való összehasonlítás: hosszúságmérés, területmérés, térfogatmérés, súlymérés

3. TESTEK ÉS SÍKMÉRTANI FORMÁK (geometriai tapasztalatszerzés)

Az óvodás gyermek számára a geometriából annyi ismerhető meg, amennyi az érzékszerveivel felfogható.

- Taktilis érzékelés segítségével megismerkednek különböző térbeli, síkbeli formákkal /konvex, konkáv/ megtapasztalják ezen testekkel való felhasználási, építési lehetőségeket.
- A különböző tárgyak egymáshoz való viszonyaiban fokozatosan felfedezik a tájékozódási lehetőségeket /névutók/
- Találkozzanak tükrös tevékenységekkel.
A megismerés a térbeli tapasztalásokon keresztül absztrahálódik síkbeli viszonyokká.

- Geometria: gömb, téglatest, kocka, kör, téglalap, négyzet
- Alapja az összehasonlítás
- Szimmetria megismertetése – tükörkép játék

RELÁCIÓK TÉRBEN – TÉRBEN VALÓ TÁJÉKOZÓDÁS

- Nem önálló tevékenységként jelentkezik – bármely téma szerves része
- Elöl, hátul, alul, felül, előtte, mögötte, között, alatta, felette, elé, mögé, alá, fölé
- A helyes kifejezést kérdőszavak használatával segítjük: honnan?, hová?, hol?

Az óvodapedagógus feladata:

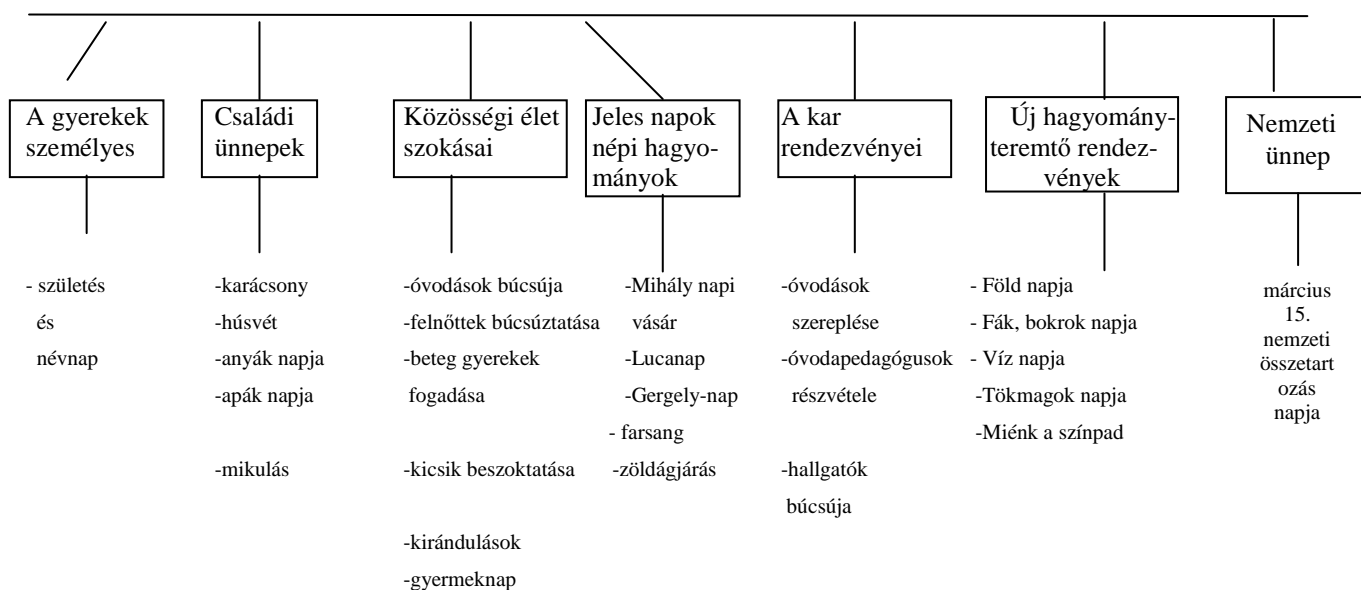
- A gyermekek érdeklődését segítse felkelteni a környezet matematikai jelenségei iránt
- Alakítsa, szervezze úgy a gyermekek tevékenységét, hogy a gyermek több érzékszervét fejlesztve, cselekvő aktivitására építve képesek legyenek a problémamegoldó gondolkodásra.
- Differenciált fejlesztés – az egyéni képességek figyelembevételével.
- Érdeklődésével segítse a divergens gondolkodás kialakulását.
- Sakkjátékokkal, táblás játékokkal való ismerkedés működteti az alapvető kognitív lelki folyamatokat és funkciókat, ezért ismertesse azokat a mindennapokban

VI. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA

Egy-egy ünnepet, eseményt mindig örömteli várakozás, izgalmas készülődés előzze meg, ez legyen egy hosszabb folyamat

Az óvodapedagógus egyes ünnepek előkészítésébe, az egész folyamatba vonja be a szülőket és a hallgatókat is. Ezzel teremtsen alkalmat a hagyományokhoz kapcsolódó szokások megismerésére, az ünnepnapok másságának felfedezésére. A szocializációs folyamatban kiemelkedő szerepet kapjon az óvodai nevelés, az ünnep különlegességének a megéreztetése.

Az ünnepek, hagyományok felosztása

A csoportok a nevelési programjuk sajátosságához igazítva dolgozzák fel az ünnepeket, hagyományokat.

Az óvodapedagógus feladata az eltérő szokások, hagyományok megismertetése, a kulturális másság tolerálása, elfogadtatása.

VII. SAJÁTOS FELADATOK A GYERMEKVÉDELEMBEN

1. Gyermekvédelem az óvodában

1997.XXXI. tv. Gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásáról

2011. évi CXCV. tv. a Nemzeti Köznevelésről (1.melléklet Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja)

1993.évi LXXXVII. tv. a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek jogairól

2/2005. (III. 01) OM rendelet: Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés irányelvei és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Alapelvek:

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvodai nevelés kiegészítő, hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- A Gyakorló Óvoda minden dolgozója tagja a gyermekvédelmi rendszernek.
- Az óvodapedagógusok, vezetők, gyermekvédelmi felelős (szociálpedagógus) elfogadja, tiszteli, megbecsüli, bizalommal fordul minden gyermekhez.

Feladatai: az alapellátás feladatainak ellátása.

- A gyermekek napközbeni ellátása: felügyelet, gondozás, nevelés, foglalkoztatás, étkeztetés, a kiemelt figyelmet igénylő és a különleges bánásmódot igénylő gyerekekre (HH, HHH, SNI, BTM): óvodalátogatásának segítése, ellenőrzése

A csoportvezető óvodapedagógusok feladatai:

- A gyermeki jogok betarttatása, azok érvényesítése, a gyerekek érdekeinek képviselete a hátrányos megkülönböztetés, a szegregáció megelőzése.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése.
- Egyenlő esélyt biztosítani a színvonalas nevelésben a gyerekek egyéni képességeinek megfelelően.
- Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismerése
- Feltérképezik a szociálisan, mentálisan kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számát.
- Segítik a szülői jogok és köteleességek betarttatását.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja
(a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki

A gyermekvédelmi felelős/ szociálpedagógus feladatai:

- A gyermekek családjának anyagi helyzetétől függően a szülő kérelmére, ill. önállóan is kezdeményezi, segíti a megfelelő szociális segítséghez jutást:
 - ingyenes, kedvezményes, étkezésben,
 - gyermektartásdíj megelőlegezésében,
 - rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény kezdeményezése
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodáztatási támogatását folyamatosan segíti az önkormányzattal együttműködve.
- Kapcsolatot tart a kisebbségi önkormányzatokkal, szervezetekkel a multikulturális tartalmak beépítése céljából.
- Szükség esetén az óvodapedagógussal családlátogatáson tájékozódik, folyamatosan figyelemmel kíséri a krízisben lévő, vagy veszélyeztetett, védelembe vett gyerekek családjának életét.
- Figyelembe véve a családok sajátosságait, érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, segítségnyújtást.
- Óvodán belül családpedagógiai feladat keretében segítő szolgálatot szervez rendszeresen, ill. alkalmanként.
- A hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával prevenciók munkát végez.
- Segíti a Szülő Szervezet tevékenységét, szülői programok szervezését.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetése érdekében együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, ill. a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladat ellátó más intézményekkel, hatóságokkal. (gyámügy, védőnők, rendőrség, családsegítő, nevelési tanácsadó stb.) Esetmegbeszéléseken, szakma közti megbeszéléseken vesz részt.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- A gyermek mindenképp felett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése
- Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.

- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása a Gyakorló Óvodában szakvizsgázott fejlesztőpedagógusok, logopédus, tehetségzakértő

1. Különleges bánásmódot igénylő gyerekek

- a) SNI / Speciális nevelési igényű gyerekek
- b) BTM / Beilleszkedési, tanulási, magatartási, zavarokkal küzdő gyerekek
- c) Tehetséges gyerekek

2. Hátrányos helyzetű (HH) – halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH)

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

d) Tehetséggondozás

Óvodáskorban minden gyerek tehetség ígéretként fejlesztünk. Az egyes területen kiemelkedő képességű gyerekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

A tehetséggondozást szakvizsgázott pedagógus is segíti:

- a tehetség felismerésében
- a képesség felmérésében
- a fejlesztés tervezésében

3. A fejlődés segítésének szervezeti formái:

• óvodai gyermekcsoport	}	együttes
• speciális eszközökkel felszerelt fejlesztőszoba		csoportos
• tornaterem		mikrocsoportos
		egyéni

VIII. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA

- **A tervezés** az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyerekek fejlődésének segítése érdekében

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Minden gyerekről „Fejlődési naplót” kell vezetni, megfigyelések, folyamatrögzítések és a mérés változatos módszereivel.

- **A megismerés folyamata:**
 - Családi háttér megismerése – családlátogatás során.
 - Az anamnézis elkészítése (alapvető adatok).
 - A gyermek megfigyelése – s az eredmény rögzítése (óvodáskor kezdetén).
 - játéktevékenységben (élmények, tapasztalatok, szokások, érdeklődés, társas kapcsolat...)
 - mozgásfejlettségében
 - önkiszolgáló tevékenységében
 - beszédképességében
 - A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése
 - feljegyzések készítése a kiugró eseményekről, fejlődési üteméről (tevékenységekben)
 - mérés alapján a fejlettség megállapítása (tanköteles korú gyerekeknél)
 - nevelési területenként vagy
 - képességterületenként (értelmi, szociális, motorikus, beszédképesség)
- A tanköteles korú gyerekek iskolai életre való felkészítése érdekében mérést kell végezni **év elején:** a logopédus
év közben – decemberig – az óvodapedagógusok
- A gyerekek fejlettségéről tájékoztató beszélgetést kell szervezni a szülőkkel évi **két alkalommal**, ha szükséges többször.

A tanulási folyamat tervezése

Az óvodapedagógusok élhetnek a módszertani szabadság lehetőségével. Tervezésüket a csoportban alkalmazott nevelési program sajátossága és a hallgatói képzés határozza meg.

A tervezés fajtái: hosszú távú (három éves, éves, havi)
rövid távú (heti, napi)

A tervezés formái:

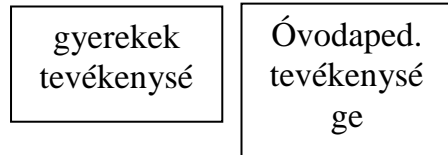
- éves anyaggyűjtés
- évszakhoz kapcsolódó negyedéves terv (hálóterv vagy projekt rendszerű tervezés)
- heti terv – heti pedagógiai program
- napi terv (az óvodapedagógus igénye és a program specifikumaira tekintettel)
- a képzés igényei szerint vázlat, mintavázlat készítése

A tervezés időkeretei: I. szeptember 1. – május 31.
II. június 1- augusztus 31-ig

TERVEZÉS (alternatívák)

PROJEKT RENDSZERŰ

NAPI TERV

ÉVES ANYAGGYŰJTÉS

ÉVSZAKHOZ KAPCSOLÓDÓ HÁLÓTERV
(ÜTEMTERV)

HAVI TERV VAGY HETI TERV

napiterv

IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül el kell jutnia az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan legyen képes irányítani.
- b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével álljon készen az iskolára lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. - A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, **beszél**; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- **Elemi ismeretekkel** rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;

- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésének, többirányú kezelésének, integrált óvodai nevelésének és differenciált beiskolázásának problémája az utóbbi időszakban egyre hangsúlyosabb kérdésként vetődik fel.

A korai felismerés és fejlesztés gondolata fokozottabban szerepet játszik, hatása a törvényi változásokban realizálódik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének felvállalását csak megfelelő szakemberek biztosításával, segítségével tudjuk megoldani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek jogai:

A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5 életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító, fejlesztő felkészítésben vesz részt. A képzési

kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart, idejének meghosszabbításáról a szakértői és a rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége:

A szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa.

MELLÉKLETEK

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

1. Játék és játékeszközök

JÁTÉKESZKÖZÖK:

építőjáték(fa és műanyag)
homok-víz asztal
modern játékok
konstrukciós játékok(zaks, legó, loggi-vár...)

a szerepjáték eszközei:

- családi játék
- orvosos játék
- társadalmi boltos játék
- társadalmi jellegű játékok

szabályjátékokhoz:

- autók
- kártyák
- autópályák
- társasjátékok
- kirakók
- memória játékok

barkácsoláshoz:

- barkács készlet
- különböző anyagok

mozgásos játékhöz:

-TINI-KONDI
WESCO elemek
- szalagok
- tornaszőnyeg

Vers-mese eszközei:

- könyvek
- bábok
- fejdíszek
- kártyák
- paraván

- szőnyeg

Mozgás eszközei:

- labdák
- tornaszőnyeg
- karikák
- babzsák
- zsámoly
- torna pad
- bordásfal
- szalagok
- kislabdák
- csuklópánt
- jelölő szalagok
- hangot adó eszközök (csengő , síp, ..)
- motivációs eszközök (bábok , értékelő tárgyak...)
- (udvaron: ugró gödör)

Ének, zene, énekes játék eszközei:

- dallamjátzó és ritmust játszó hangszerek - felnőtt, gyerek –(furulya, metallofon, dob, cintányér , háromszög ...
- hangvilla
- fejdíszek
- saját készítésű zeneszerszámok (papírdobok , csengettyűk , pengetők kellékei)

Rajzolás , mintázás , kézimunka eszközei:

- fogyóeszközök: festékek, anyagok, agyag, zsírkréta, ecsetek, filctoll, tempera, színes ceruza, grafitceruza, színes papírok, rajzlapok , műszaki karton, színes kartonok...
- asztalok , állványok...

A külső világ tevékeny megismerésének eszközei:

- természettudományi jellegű könyvek
- nagyítók
- mikroszkóp
- DVD-k
- társasjátékok

- műszaki berendezési tárgyak (DVD lejátszó, magnó, dia vetítő..)

A matematika eszközei:

- különböző méretű, anyagú, súlyú, alakú és színű tárgyak
- mérő eszközök
- tükör
- dobókocka
- memória játék
- párosító elemek
- síkbeli tárgyak(mágnes tábla és elemei)

Munka jellegű tevékenységek eszközei

csoportszobában:

- gyermek-takarító eszközök (seprű, lapát)
- jelölő eszközök (naposi tábla, fejdíszek, értékelő táblák, kitűzők...)

udvaron:

- gyermek méretű kerti szerszámok(gereblye, ásó, kapa, lapát, lombhúzó, talicska..)
- a munkát segítő eszközök: kosarak, kötények, kesztyű, ...

Udvari eszközök:

- *homokozó játékok:*
- *mozgásos játékeszközök*
- *labdák*
- *célba dobó játékok*
- *karika*
- *futball kapu*
- *kosárlabda palánk*
- *rollerek*
- *ugráló labdák*
- *napvédő sátrak*
- *babák*
- *autók*
- *plédék*
- *szivacsok*

Nevelőmunkát segítő eszközök

- diavetítő
- aspectomat
- vetítő vászon
- magnó
- televízió
- DVD lejátszó
- speciális felszerelések
- fényképezőgép
- számítógép

Logopédiai eszközök:

- társasjátékok
- kártyák
- tükör
- szívószál
- különböző méretű és anyagú eszközök
- íróeszközök

I. Helyiségek bútorzata és berendezési tárgyak

Eszközök és felszerelések:

1. csoportszoba (12)
2. tornaszoba
3. logopédiai foglalkoztató
4. játszóudvar
 - udvari tároló
 - udvari homokozó
5. óvodavezetői iroda
6. óvoda vezető helyettesi szoba
7. gazdasági iroda
8. orvosi és elkülönítő szoba
9. nevelőtestületi szoba
10. gyermeköltözők (12 db+tornaszoba öltöző)
11. gyermekmosdók(12 db)

II. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

- Törölközők-(felnőtt)
- törölközők (gyerek)
- asztalterítő
- fektető vászon

III. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök:

- kerti munkaeszközök
- szerszámok
- kosár
- porszívó
- takarítógép(csere)
- vasaló

IV. Egészség és munkavédelmi eszközök:

- étel-mintás üvegtartály
- munkaruha
- védőruha

Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította: dátum: 2014.08.25.

Szülői munkaközösség: aláírás:.....

Elfogadta: dátum:2014.08.27.

Nevelőtestület: aláírás:.....

Jóváhagyta: dátum:2014.08.29.

Intézményvezető: aláírás:.....

A fenntartót külön költség nem terheli.

Iráttári száma: 28/2014